

ΕΚΘΕΣΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1951 ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Υπό του Διοικητού αυτής Γ. ΜΑΝΤΖΑΒΙΝΟΥ

Ἡ παγκόσμιος καὶ εὐρωπαϊκὴ οἰκονομία

Κύριοι Μέτοχοι,

Ἐποβάλλων ὑπὸ τὴν ἑμετέραν κρίσιν τὸν Ἰσολογισμόν τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος τῆς 41ης Δεκεμβρίου 1951 μετὰ τῶν συνοδευτικῶν αὐτοῦ ἀναλυτικῶν στοιχείων καὶ παρατηρήσεων ἐπὶ τῆς ἀσκηθείσης ὑπὸ τοῦ ἐκδοτικοῦ ἰδρύματος πολιτικῆς, θεωρῶ σκόπιμον νὰ προβῶ εἰς συνοπτικὴν ἐπισκόπησιν τῶν εὐρωπαϊκῶν καὶ διεθνῶν οἰκονομικῶν ἐξελίξεων, αἵτινες ἀσκοῦσι πάντοτε ἰσχυρὰν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς διαμορφώσεως τῆς οἰκονομικῆς θέσεως τῆς χώρας ἡμῶν.

Ὀλοσώδης καὶ βασικὴ διαπίστωσις χαρακτηρίζουσα τὴν γενικὴν οἰκονομικὴν δραστηριότητα κατὰ τὸ ἔτος 1951, τόσοσ ἐπὶ τῆς εὐρυτέρας παγκοσμίου κλίμακος ὅσον καὶ ἐπὶ τοῦ δυτικοῦ τμήματος τῆς εὐρωπαϊκῆς Ἠπείρου, εἶναι ἡ ἐπίτευξις ἀνωτέρων ἐπιπέδων ἀπασχολήσεως καὶ παραγωγικῆς ἐπιδόσεως.

Εἰς τὴν παρατηρουμένην αὐξήσιν τῆς παραγωγικῆς δράσεως, ἰδίᾳ τοῦ βιομηχανικοῦ τομέως, σημαντικῶς συμβάλλει ἡ ἀμυντικὴ προσπάθεια τῶν ἐπιδιωκόντων τὴν διασφάλισιν τῆς παγκοσμίου εἰρήνης ἔθνων. Ἄλλ' ἢ προσπάθεια αὕτη ἐνταθεῖσα κατὰ τὸ διαρρεῦσαν ἔτος ἐπενεργεῖ ἰσχυρῶς ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ἐξελίξεων ἐμπροσθέντου εἰς τὴν πλάστιγγα τῆς ζήτησεως καὶ τῶν ἐξ ἄλλων αἰτίων πληθωρικῶν πιέσεων τὸ βάρος τῶσ δαπανῶν τοῦ ἀμυντικοῦ ἐξοπλισμοῦ. Συνεπῶς προβάλλει κατὰ τὸ 1951 δεσπῶζον τὸ πολιτικοοικονομικὸν αἴτημα καὶ σύνθημα: ἐπανεξοπλισμὸς ἐντὸς τοῦ βραχυτέρου δυνατοῦ χρονικοῦ διαστήματος μὲ ταυτόχρονον διατήρησιν καὶ ἐπιδιώξιν τῆς οἰκονομικῆς, νομισματικῆς καὶ συναλλαγματικῆς σταθερότητος.

Ὡς πρὸς τὸν ἐπανεξοπλισμόν, ἡ τεραστία βιομηχανικὴ δργάνωσις καὶ ἡ ἐν γένει μεγίστη δυναμικότης τῆς οἰκονομίας τῶν Η. Π. Ἀμερικῆς συνεπικουρουμένη ἀπὸ τὰς ἀνασυγκροτηθείσας, διὰ τῆς ἀμερικανικῆς βοήθειας, εὐρωπαϊκῆς οἰκονομίας παρέχει ἐγγύησιν ἐπαρκῆ διὰ τὴν ἔγκαιρον ἐκτέλεσιν τοῦ καταρτισθέντος προγράμματος ἐξοπλισμοῦ. Πρόοδος ἱκανοποιητικὴ ὡς

πρός τὸ σημεῖον τοῦτο ἐπιτελεῖται πράγματι κατὰ τὸ ὑπὸ κρίσιν ἔτος.

Ὅσον ἀφορᾷ ὅμως εἰς τὸν ἕτερον τῶν ἐπιδιωκομένων σκοπῶν τῆς διατηρήσεως τοῦτέστι τῆς οικονομικῆς ἐν γένει σταθερότητος, ἐκεῖ ὅπου τὸ δημοσιονομικόν, νομισματικόν καὶ συναλλαγματικόν στοιχεῖον ὑπεισέργεται, τὰ ἐπιτεύγματα δὲν εἶναι ἱκανοποιητικά.

Ἡ εὐρωπαϊκὴ ἰδίως οἰκονομία πιέζεται κατὰ τὸ 1951 ἀπὸ σύμπλεγμα προβλημάτων, δι' ὧν ἐκδηλοῦται ἡ διατάραξις τῆς ἰσορροπίας εἰς περισσοτέρους τομεῖς τῶν οἰκονομικῶν λειτουργιῶν.

Ἡ διαφοροποίησις τῆς παραγωγικῆς ἐντάσεως ἀντανακλᾷ τὰς διαταρακτικὰς μεταβολάς, αἵτινες ἐπῆλθον εἰς τὰ ρεύματα τῆς ζήτησεως. Τὰ δυσαναλόγως καὶ ἀσυμμέτρως αὐξανόμενα ἐπίπεδα τῶν τιμῶν ἐκφράζουν τὰς λανθανούσας πληθωρικὰς πιέσεις ἀπειλοῦντα τὴν νομισματικὴν σταθερότητα, ἐνῶ ἐξ ἄλλου ἡ δυσμενὴς τροπὴ τῶν ὄρων ἐμπορίου διὰ μεγάλας εὐρωπαϊκὰς χώρας δημιουργεῖ ἐκ νέου ἀπειλητικὸν πρόβλημα τοῦ ἰσοζυγίου τῶν πληρωμῶν καὶ εἰδικώτερον πρόβλημα δολλαρίων.

Ἡ παραγωγικὴ δραστηριότης παρουσιάζει πράγματι διαρκοῦντος τοῦ ἔτους λιαν ἀξιόλογον αὔξησιν. Ἐκτὸς τοῦ ὅτι κινεῖται αὕτη γενικῶς ἐπὶ ἐπιπέδων ἀνωτέρων τῶν προπολεμικῶν, ὑπῆρξε κατὰ τὸ 1951 ἀνωτέρα τοῦ προηγούμενου ἔτους. Εἰς τὰς Η. Π. Ἀμερικῆς ἡ βιομηχανικὴ παραγωγή ἦτο ἀνωτέρα κατὰ 10% περίπου, ἡ δὲ γεωργικὴ παραγωγή κατὰ 7% περίπου, τῆς τοῦ προηγούμενου ἔτους. Ἐν Δυτικῇ Εὐρώπῃ ἡ βιομηχανικὴ παραγωγή ἠῤῥξήθη τῷ 1951 κατὰ 8% περίπου ἔναντι τοῦ 1950 ἡ δὲ γεωργικὴ παραγωγή κατὰ 7% περίπου (1950) - 51 ἔναντι 1949-50). Ἡ ἀνεργία μειοῦται σημαντικῶς ἐνῶ ἡ ἀπασχόλησις αὐξάνει κατὰ 1% περίπου ἐν Δυτικῇ Εὐρώπῃ καὶ 5% περίπου ἐν Η. Π. Ἀμερικῆς. Ἀντιθέτως ὅμως εἰς τὰς ὑποανεπτυγμένας χώρας δὲν παρατηρεῖται αὔξεις τῆς ἀπασχολήσεως, ἔστιν ὅτι δὲ παρατηρεῖται καὶ μείωσις αὐτῆς. Ἐπὶ τούτοις ὅμως δέον νὰ παρατηρηθῇ, ὅτι εἰς τὸν τομέα ἰδίᾳ τῆς βιομηχανικῆς μεταλλευτικῆς δράσεως ἐνετάθη ἡ παραγωγή ὠρισμένων στρατηγικῆς σημασίας εἰδῶν, ὡς χάλυβος, χυτοσιδήρου, καυσίμων κ.ἀ. ἐπὶ καθυστερήσει τῆς παραγωγῆς ἑτέρων μὴ στρατηγικῶν ὑλῶν.

Ἡ ἐκ τῶν προγραμμάτων ἐπανεξοπλισμοῦ δημιουργηθεῖσα προσκαίριος ψυχολογία φόβου ἀνεπαρκείας τῶν πρώτων καὶ στρατηγικῶν ὑλῶν, μὲ προβλέψεις ἐπεκτάσεως τῆς ἀνεπαρκείας καὶ ἐπὶ τοῦ γεωργικοῦ τομέως, ὁμοῦ μὲ τὴν ἐπίδρασιν τῆς ἠῤῥξημένης λόγω τῶν δαπανῶν ἐπανεξοπλισμοῦ ζήτησεως ἀγαθῶν, ἔσχον ἰσχυρὸν ἀντίκτυπον ἐπὶ τοῦ πεδίου τῶν τιμῶν προκαλέσασα ἀρχικῶς τὴν ἐκδήλωσιν τῶν ἐντόνων ἀνατιμητικῶν ρευμάτων, τὰ ὅποια χαρακτηρίζουν τὸ δεῦτερον ἡμῖς τοῦ 1950 καὶ τοὺς πρώτους μῆνας τοῦ ἔτους 1951.

Ἡ κατάστασις αὕτη ἐδημιούργησε ψυχολογικὴν ἀτμόσφαιραν ἀβεβαί-

τητος, ήτις ύπηρξε κατά τὸ ὑπὸ κρίσιν ἔτος βασικός παράγων τῆς ἀνιούσης ἐξελίξεως τοῦ γενικοῦ ἐπιπέδου τῶν τιμῶν εἰς τὰς περισσοτέρας τῶν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν. Ἐνῶ εἰς τὰς Η. Π. Ἀμερικῆς ἡ ὕψους τῶν τιμῶν ὑπῆρξε σχετικῶς μικροτέρα, καθ' ὅσον τὸ ἀνατιμητικὸν κῆμα ὑπεχώρησεν ἀπὸ τῆς ἀνοίξεως τοῦ 1951 καὶ ἐντεῦθεν, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς πολιτικῆς τιμῶν καὶ τῶν ληφθέντων μέτρων ἐξιχθέντων μέχρι τῆς ἀποχῆς ἀπὸ ἀγορῶν ὠρισμένων πρώτων ὑλῶν, ἐν Εὐρώπῃ ἐσημειώθησαν ἐπίπεδα τιμῶν ἀνώτερα τοῦ 1950 κατά 12% ἐν Μεγάλῃ Βρεταννίᾳ, 20-25% ἐν Γαλλίᾳ καὶ 8-10% εἰς ἄλλας μεγάλας εὐρωπαϊκὰς χώρας.

Ὁφείλομεν νὰ τονίσωμεν, ὅτι αἱ σημειωθείσαι πληθωρικαὶ πιέσεις ἐκδηλοῦνται κατά τὸ ἔτος 1951 κυρίως ἐπὶ εἰδῶν γενικῆς καταναλώσεως καὶ βαρύνουσιν ἰδίως τὸ κόστος τοῦ βίου, ἐνῶ αἱ τιμαὶ πολλῶν ἐκ τῶν βασικῶν ὑλῶν μετὰ θεαματικὴν ἀνοδὸν ἐδειξαν σημαντικὴν κάμψιν. Ὡσαύτως ὀφείλομεν νὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι τόσον εἰς τὰς Η. Π. τῆς Ἀμερικῆς ὅσον καὶ εἰς τινὰς εὐρωπαϊκὰς χώρας, εἰδικώτερον δὲ εἰς τὴν Δυτικὴν Γερμανίαν, αἱ πληθωρικαὶ πιέσεις δέον νὰ θεωρῶνται ὡς συγκρατηθεῖσαι περὶ τὸ τέλος τοῦ 1951, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ δὲν δύναται δυστυχῶς νὰ λεχθῆ δι' ἄλλας χώρας τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης.

Αἱ σοβαραὶ διαφοροποιήσεις καὶ ἀποκλίσεις ἀπὸ προὑπαρχούσας σχέσεις εἰς τὰς τιμὰς τῶν κυρίων κατηγοριῶν ἐμπορευμάτων συνετελέσθησαν κατά τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν ποικίλων παραγόντων. Αἱ δαπάναι ἐπανεξοπλισμοῦ ἐπηρεάζουσι τὴν ζήτησιν καταναλωτικῶν ἀγαθῶν καὶ ὠρισμένων πρώτων ὑλῶν πιέζουσαι πληθωρικῶς τὰς τιμὰς αὐτῶν. Ἡ αὐξανομένη ἐξ ἄλλου παραγωγή εἰς τὰς περισσοτέρας βασικὰς ὕλας ὁμοῦ μὲ τὴν ὕφεισιν εἰς τὰς πολιτικὰς ἐξελίξεις ἐν Ἀπὼ Ἀνατολῇ καὶ τὴν ὑποχώρησιν τῶν φόβων περὶ ἀνεπαρκείας τῶν ἀποθεμάτων καὶ ἀδυναμίας τῶν παραγωγικῶν δυνατοτήτων, πρὸς τούτοις δὲ τὰ ληφθέντα ὑπὸ τῶν Η. Π. Ἀμερικῆς ἀντιπληθωρικὰ μέτρα, πάντα ταῦτα ἀπετέλεσαν ἀνασχετικὰς τῶν πληθωρικῶν πιέσεων δυνάμεις, αἵτινες ἀναχαιτίζουν τὴν πρότερον ἀνιούσαν κίνησιν οὐχὶ τοῦ συνόλου ἀλλ' ὠρισμένης ὁμάδος ἐμπορευμάτων καὶ δὴ τῶν βασικῶν ὑλῶν.

Χωρὶς ὅθεν νὰ δύναται νὰ λεχθῆ, ὅτι ἡ διεθνὴς οἰκονομία εὐρίσκεται ἐνώπιον φαινομένου συνεχοῦς καὶ καθολικῆς ἀνόδου τῶν τιμῶν, πρέπει ἐν τούτοις νὰ ἀναγνωρισθῆ ὅτι τὸ φάσμα τοῦ πληθωρισμοῦ πλανᾶται ἐπὶ τοῦ ἀνησύχου κόσμου καὶ ἀγὼν ἔντονος πρὸς ἀναχαίτισιν τῶν ἐρπουσῶν πιέσεων πανταχόθεν ἀναλαμβάνεται.

Ὁμοῦ μὲ τὸ διαταρακτικὸν τῆς οἰκονομικῆς σταθερότητος πρόβλημα τῶν πληθωρικῶν πιέσεων, δεῦν ἐμφανίζεται ἐκ νέου τὸ πρόβλημα τῆς καλύ-

ψεως τῶν ἀναγκῶν καὶ ἀντιμετωπίσεως τῶν πληρωμῶν τῶν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν εἰς ἰσχυρὸν νόμισμα, εἰς δολλάρια. Ἀπὸ τὴν ἀνεπάρκειαν ταύτην δολλαρίων ἰδιαιτέρως πιέζεται ἡ μεγάλη βρετανικὴ οἰκονομία, δι' ἣν οἱ ὄροι ἔμπορίου ἐτράπησαν σαφῶς πρὸς τὴν δυσμενῆ ὄψιν. Ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν πλειονότητα τῶν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν, ἐξαιρέσει τοῦ Βελγίου καὶ τινων ἄλλων χωρῶν, καθίσταται ὁλονὲν ἀντιληπτὸν ὅτι ἡ συναλλαγματικὴ κατάστασις ἐξελείσσεται πρὸς σοβαρὰν ἑλλειμματικότητα τῶν ἰσοζυγίων πληρωμῶν αὐτῶν. Ἡ χειροτέρευσις τῶν ὄρων ἔμπορίου καὶ ἡ ἀνεπάρκεια μέσων ἐξωτερικῶν πληρωμῶν θέτουν διὰ τὴν εὐρωπαϊκὴν οἰκονομίαν, ὡς πρὸς τὸ σημεῖον τοῦτο, τὸ αὐτὸ περίπου πρόβλημα ὡς ἐτίθετο πρὸ τετραετίας, πρὸ τῆς ἐφαρμογῆς δηλονότι τοῦ σχεδίου Μάρσαλ. Πράγματι, ἐνῶ ἡ χρησιμοποίησις ὑπὸ τῆς Εὐρώπης τῶν πολυτίμων πόρων, οἵτινες ἐπήγασαν ἐκ τῆς ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ σχεδίου Μάρσαλ παρασχεθείσης ἀμερικανικῆς βοήθειας, ὑπεβοήθησεν ἀποτελεσματικῶς τὴν πραγματοποίησιν τῆς ἀνασυγκροτήσεως τῶν εὐρωπαϊκῶν οἰκονομιῶν καὶ τὴν αὐξήσιν τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς παραγωγικότητος εἰς ἐπίπεδα ὑπερβαίνοντα τὰ προπολεμικά, ἐπὶ τῶν συναλλαγματικῶν καὶ νομισματικῶν λειτουργιῶν, αἵτινες ἐπίσης μετὰ τῆς παραγωγικῆς λειτουργίας ὑποβαστάζουσι καὶ θεμελιούσι τὴν οἰκονομικὴν σταθερότητα, δὲν ἐπετεύχθησαν οἱ ἐλπισθέντες ἀντικειμενικοὶ σκοποί.

Προφανῶς εἰς τὴν δημιουργουμένην κατάστασιν διαταραχῆς τῆς οἰκονομικῆς σταθερότητος ἀπὸ τῆς νομισματικῆς πλευρᾶς σπουδαίως συντελοῦσι τὰ βάρη τοῦ ἐπανεξοπλισμοῦ. Αἱ οἰκονομίαι τῶν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν μετὰ κόπον ἀναρρώσασαι ἀπὸ τὴν δοκιμασίαν τοῦ τελευταίου παγκοσμίου πολέμου δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ βαστάσωσι μόναι τὸ βῆρος ἑνὸς νέου ἐπανεξοπλισμοῦ ἀνευ σοβαρῶν νομισματικῶν διαταραχῶν. Ἄλλ' εἶναι βέβαιον ὅτι αἱ Η. Π. Ἀμερικῆς, αἵτινες ἀποφασιστικῶς συνέβαλον εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἀνασυγκρότησιν τῆς Εὐρώπης, θὰ εἶναι καὶ ἄλλιν ἡγέτις καὶ εὐεργετοῦσα δύναμις, ἥτις θὰ στηρίξη τὰς οἰκονομίας τῶν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν ἀμυντικῶν αὐτῶν προσπαθειῶν καὶ δαπανῶν.

Μετὰ τὴν γενικωτέραν ταύτην ἐπισκόπισιν εἰσερχόμεθα εἰς τὸν ἀνάλυσιν τῆς ἀσκηθείσης παρ' ἡμῖν κατὰ τὸ 1951 νομισματικῆς, συναλλαγματικῆς καὶ πιστωτικῆς πολιτικῆς, ἀρχὴν ποιούμενοι ἀπὸ τὴν ἀνάλυσιν τῆς παρασχεθείσης κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἀμερικανικῆς βοήθειας.

Ἡ ἀμερικανικὴ βοήθεια

Ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων εἰς τὴν Κορέαν, ἦτοι ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου 1950, σοβαρὰ μεταστροφή ἐπέρχεται εἰς τὸν σκοπὸν καὶ προορισμὸν τῆς ἀμερικανικῆς βοήθειας, ἐκδηλωθεῖσα δι' ὑποδείξεων αἵτινες

εγένοντο τότε πρὸς τὰς εὐρωπαϊκὰς χώρας, ὅπως χρησιμοποιήσῃσι τὴν βοήθειαν κυρίως δι' ἀμυντικούς σκοπούς.

Ἀπὸ τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους 1951 - 1952 ἡ μεταστροφή αὕτη εἰς τὸν τύπον, τὴν οὐσίαν καὶ τὴν ἔκτασιν τῆς παρεχομένης βοήθειας καθίσταται περισσότερο συγκεκριμένη καὶ ὀριστική. Βοήθεια παρέχεται ἐφεξῆς κυρίως διὰ σκοπούς στρατιωτικούς· παραλλήλως ὁμως ἐξακολουθεῖ παρεχομένη ἀλλ' εἰς μικροτέραν κλίμακα καὶ οἰκονομικὴ βοήθεια ἐπὶ σκοπῷ κυρίως ἀναπτύξεως τῆς ἀμυντικῆς ἱκανότητος. Ὁ στρατιωτικὸς καὶ ἀμυντικὸς ἦθεν χαρακτηρ τῆς βοήθειας ὑπὸ τὴν νέαν αὐτῆς μορφήν προέχει παντὸς ἄλλου.

Διὰ ψηφισθέντος ἐπὶ τούτῳ ὑπὸ τοῦ Κογκρέσου νόμου, γνωστοῦ ὡς «νόμου ἀμοιβαίας ἀσφαλείας», ἡ Διοίκησις Οἰκονομικῆς Συνεργασίας (Economic Cooperation Administration) καταργεῖται ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου 1952, διαδέχεται δ' αὐτὴν ὁ ὑπὸ τοῦ νόμου ἰδρυόμενος ἴδιος Ὄργανισμός Ἀμοιβαίας Ἀσφαλείας M.S.A. (Mutual Security Agency) πρὸς διαχείρισιν τῆς χορηγουμένης ἐφεξῆς ἀμερικανικῆς βοήθειας.

Ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ νέου ὀργανισμοῦ τίθεται ὁ Ἀβερελ Χάρριμαν, αἱ ἀρμοδιότητες δι' αὐτοῦ καθορίζονται ἐν περιλήψει ὡς ἐξῆς: 1) Ἀνάπτυξις καὶ διαχείρισις προγραμμάτων βοήθειας τὰ ὁποῖα θ' ἀποσκοποῦν εἰς τὴν συντήρησιν καὶ αὐξήσιν τῆς στρατιωτικῆς προσπάθειας. 2) Παροχὴ ἐξοπλισμοῦ, ἔμπορευμάτων, ὑπηρεσιῶν καὶ οἰκονομικῆς ἢ ἄλλης βοήθειας, ἐφ' ὅσον ὁ διευθυντὴς τοῦ Ὄργανισμοῦ Ἀμοιβαίας Ἀσφαλείας κρίνῃ τούτο ἀναγκαῖον διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ προγράμματος ἀμοιβαίας ἀμύνης.

Ἄνω κυρίως παράγοντες προαδιορίζουσι κατὰ τὸ ἔτος 1951 - 1952 τὰς ἀποράσεις τοῦ Κογκρέσου ἐπὶ τῆς χορηγήσεως οἰκονομικῆς βοήθειας: Ἡ ἐξασφάλισιν τῆς παγκοσμίου εἰρήνης δι' οἰκονομικῶν θυσιῶν εἶναι ὁ πρῶτος παράγων, ὅστις ὑπαγορεύει τὴν κατ' ἀρχὴν χορήγησιν βοήθειας. Τὰ δημιουργούμενα τεράστια διὰ τὴν ἀμερικανικὴν οἰκονομίαν ἐκ τῶν ἐπαναξοπλισμῶν αὐτοῦ τοῦ ἀμερικανικοῦ ἔθνους βάρη ἀποτελοῦσι τὸν ἕτερον παράγοντα.

Πράγματι αἱ Η. Π. Ἀμερικῆς ἀπεφάσισαν νὰ διαθέσωσι τὸ τεράστιον ποσὸν τῶν δολλ. 40 δισεκ. ἀντιπροσωπεῖον τὰ 15% τοῦ ἐθνικοῦ αὐτῶν εἰσοδήματος διὰ νὰ τονώσωσι τὴν ἀμυντικὴν δύναμιν αὐτῶν τῶν ἰδίων καὶ τῶν λοιπῶν εὐρωπαϊκῶν ἔθνῶν πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς εἰρήνης τοῦ κόσμου.

Ὁ παράγων οὗτος τῶν τεραστίων ἐσωτερικῶν δαπανῶν τῶν Η. Π. Ἀμερικῆς ὁμοῦ μὲ τὸ γεγονός ὅτι αἱ περισσότεραι τῶν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν, αἵτινες ἔτυχον βοήθειας τοῦ σχεδίου Μάρσαλ, εἶχον συμπληρώσει τὴν ἀνασυγκρότησίν των, ἐπέδρασαν ὥστε τὸ σύνολον τῆς οἰκονομικῆς βοήθειας τοῦ ἔτους 1951 - 1952 δι' ἀπάσας τὰς βοηθουμένας χώρας νὰ περιορισθῇ εἰς τὸ ποσὸν τῶν 1.022 ἑκατομ. δολλαρίων, ἥτοι κάτω τοῦ ἡμίσεος τοῦ ποσοῦ τῆς

βοηθείας τοῦ ἔτους 1949-1950 ἀνελθόντος εἰς 2.200 ἑκατομ. δολλάρια.

Ἐκ παραλλήλου ἐνεκρίθη ὑπὸ τοῦ Κογκρέσσου ἡ χορήγησις πρὸς τὴν Δ. Εὐρώπην εἰδικῆς στρατιωτικῆς βοηθείας ἀνερχομένης εἰς τὸ ποσὸν περι-
που τῶν δολλ. 5 δισεκατομ.

Διὰ τοῦ ὑποβληθέντος προγράμματος πρὸς παροχὴν οἰκονομικῆς βο-
θείας τοῦ ἔτους 1951-1952 ἡ Ἑλλάς εἶχε ζητήσῃ ἀρχικῶς μὲν τὸ ποσὸν
τῶν δολλ. 250 ἑκατομ. μεταγενεστέρως δὲ τὸ ποσὸν τῶν δολλ. 225 ἑκατομ.,
θεωρούμενον ὡς τὸ ἐλάχιστον ποσὸν τῆς βοηθείας τὸ δυνάμενον νὰ ἐξασφα-
λίση τὴν συνέχισιν τῆς ἀνασυγκροτήσεως, τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν στρατιωτι-
κῶν δαπανῶν καὶ τὴν νομοσματικὴν σταθερότητα.

Κατόπιν ὅμως τοῦ γενικοῦ περιορισμοῦ τοῦ συνολικοῦ ποσοῦ τῆς οἰκο-
νομικῆς βοηθείας διὰ τὴν Εὐρώπην, τὸ ποσὸν τῆς βοηθείας πρὸς τὴν Ἑλ-
λάδα περιορίσθη κατὰ Δεκέμβριον 1951 εἰς μόνον δολλ. 182 ἑκατομ. Μετὰ
τὴν περικοπὴν ταύτην ἐτέθη εἰς ἐφαρμογὴν τὸ κατωτέρω πρόγραμμα διὰ
τὸ οἰκονομικὸν ἔτος 1951-1952, τὰ στοιχεῖα τοῦ ὁποίου ἔχουσιν εἰς ἑκατομ.
δολλ. ὡς ἑξῆς :

Ἐξωτερικαὶ πληρωμαὶ	(Ἑκατομ. δολλ.)	
Δι' εἰσαγωγᾶς καταναλωτικῶν ἀγαθῶν	295,8	
» » κεφαλαιουχικῶν »	55	
» » κοινοχρήστων	39	
Διὰ λοιπὰς πληρωμὰς	50,7	431,5
Πόροι		
Πόροι ἐξαγωγῶν	103	
Λοιποὶ πόροι	96,8	199,8
Ἔλλειμμα		<u>231,7</u>
Καλυπτόμενον διὰ :		
Τῆς βοηθείας ἔτους 1951-52 (περιλαμβανομένης καὶ τῆς τεχνικῆς βοηθείας δολλ. 1,5 ἑκατομ.)		183,5
Τοῦ μεταφερθέντος ὑπολοίπου ἐκ τῆς βοηθείας ἔτους 1950-51		16
Τῶν ἐπανορθώσεων		32,2
		<u>231,7</u>

Τὸ σύνολον τοῦ εἰς δραχμὰς προϊόντος ἐκ τῆς ἀμερικανικῆς βοηθείας
ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς χορηγήσεώς της μέχρι τῆς 31ης Δεκεμβρίου 1951

ἀνήλθεν εἰς δραχ. 9.549,1 δισεκ. Τὸν ποσὸν τοῦτο προκύπτει ἐκ τῶν παρὰ τῇ Τραπεζῇ τῆς Ἑλλάδος τηρουμένων οἰκείων λογαριασμῶν καὶ ἀντιπροσωπεύει τὰς πραγματοποιηθείας δραχμὰς ἐκ τῆς διαθέσεως τοῦ συναλλάγματος τῆς ἀμερικανικῆς βοήθειας τῆς χορηγηθείσης εἰς τὴν χώραν μας μέσῳ τοῦ σχεδίου Μάρσαλ καὶ τοῦ δόγματος Τρούμαν. Εἰς τὸ ποσὸν τοῦτο δὲν περιλαμβάνεται ἡ ἀξία τῶν ὑπὸ τοῦ Δημοσίου εἰσαγομένων καὶ ἀπ' εὐθείας ἀνευ κινήσεώς τινος δραχμῶν χρησιμοποιουμένων κεφαλαιουχικῶν ἀγαθῶν ἀνασυγκροτήσεως, ἵτις ἀνήλθε κατὰ τὴν ἴδιαν περιόδον εἰς δραχ. 1.930 δισεκ. Προστιθεμένου καὶ τοῦ ποσοῦ τοῦτου τὸ σύνολον τῆς ἀμερικανικῆς βοήθειας ἀναβιβάζεται εἰς δραχ. 11.479,1 δισεκ.

Ἐκ τοῦ ὡς ἄνω προϊόντος ἐκ πραγματοποιηθεισῶν δραχμῶν τῆς ἀμερικανικῆς βοήθειας τὸ ἀντιστοίχως διατεθὲν κατὰ τὴν αὐτὴν περίοδον ποσόν, διὰ τοὺς διαφόρους σκοποὺς δι' οὓς αὕτη προορίζεται, ἀνέρχεται εἰς δραχμὰς 5.895,2 δισεκ. Τὸ συνολικόν τοῦτο ποσὸν ἀναλύεται εἰς δραχ. 3.140,5 δισεκ. διὰ δαπάνας ἀνασυγκροτήσεως τοῦ κρατικοῦ τομέως, εἰς δραχ. 550 δισεκ. δι' ἰδιωτικὰ δάνεια ἀνασυγκροτήσεως, εἰς δραχ. 1.595,9 δισεκ. διὰ τὸν προϋπολογισμόν καὶ δραχ. 597,8 δισεκ. διὰ τὴν κάλυψιν δαπανῶν διοικήσεως τῆς Ἀμερικανικῆς Ἀποστολῆς καὶ λοιπὰς δαπάνας αὐτῆς (5% τοῦ συνόλου τῆς βοήθειας).

Κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1951 παρέμενεν ἐπομένως ἀχρησιμοποίητον ὑπόλοιπον, ἐκ τῶν πραγματοποιηθεισῶν δραχμῶν, ἀνερχόμενον εἰς δραχμὰς 3.653,9 δισεκ. Τὸ ποσὸν τοῦτο, δεδομένης τῆς κατὰ τὸ διαφεῖσαν ἔτος ἔξαντλήσεως τῶν πραγματοποιηθεισῶν δραχμῶν ἐκ τῆς βοήθειας τοῦ δόγματος Τρούμαν, ἀντιπροσωπεύει οὐσιαστικῶς τὸ ἀντίστοιχον ἀχρησιμοποίητον ὑπόλοιπον τοῦ παρὰ τῇ Τραπεζῇ τῆς Ἑλλάδος λογαριασμοῦ «Ε. C. A. λογαριασμός δραχμῶν» *.

Θεωρούμεν σκόπιμον νὰ παραθέσωμεν κατωτέρω ἀναλυτικὴν εἰκόνα τῆς συνθέσεως, τῆς διαθέσεως ὡς καὶ τοῦ ἀχρησιμοποίητου ὑπολοίπου εἰδικῶς τοῦ λογαριασμοῦ τῆς ἀμερικανικῆς βοήθειας Ε. C. A. εἰς δραχμὰς.

* Εἰς τὸν ὑποβαλλόμενον Ἰσολογισμόν τῆς 31.12.1951 ἐμφανίζεται ὡς ὑπόλοιπον εἰς τὸν λογαριασμόν «Ἑλληνικὸν Δημόσιον — Λογαριασμός δραχμῶν ΕCΑ» δραχ. 5.583,9 δισεκ. Εἰς τὸ ποσὸν τοῦτο περιλαμβάνεται πλὴν τοῦ ἀνωτέρω ἀναφερομένου ὡς ἀδιαθέτου ὑπολοίπου δραχμῶν ἀμερικανικῆς βοήθειας ἐκ δραχ. 3.653,9 δισεκ. καὶ τὸ δεσμευμένον ποσὸν ἐκ δραχμῶν 1.930 δισεκ. τὸ ἀντιπροσωπεῖον ἀξίαν κεφαλαιουχικῶν ἀγαθῶν δι' ἀνασυγκροτήσιν πραγματοποιηθεισῶν ὑπὸ τοῦ Κράτους.

Ανάλυσις λογαριασμού δραχμών αμερικανικής βοήθειας E. C. A.

(Είς δισεκ. δραχμών)

ΑΝΑΛΥΣΙΣ	Σύνολον	1948-1949	1949-1950	1950-1951	1951-1952 (Ιούλ.-Δεκ.)
I. Προϊόν βοήθειας					
Άμεσος βοήθεια	5.480,5	1.102,5	1.755,1	1.950,5	672,3
Έμμεσος βοήθεια	5.142,3	330,1	1.886,4	2.055,6	870,2
Λοιποί πόροι	36,6	0,3	1,7	14,6	20
Σύνολον βοήθειας	10.659,3	1.432,9	3.643,2	4.020,7	1.562,5
Μείον: Άξία κεφαλαιου- χικών αγαθών	1.930	20,9	588,3	929,6	391,2
Σύνολον πραγματοποιη- θεισών δραχμών	8.729,3	1.412	3.054,9	3.091,1	1.171,3
II. Διάθεσις προϊόντος δραχμών					
Δι' ανασυγκρότησιν κρα- τικού τομέως	2.715	530,1	770,3	1.134,8	279,8
Δι' ιδιωτικά δάνεια ανα- συγκροτήσεως	532	—	170	335	27
Διὰ προϋπολογισμών	1.300	500	800	—	—
Είς διαθέσιν ΑΔΟΣ (5%)	528,4	71,6	182,1	200,3	74,4
Σύνολον διατεθέντων	5.075,4	1.101,7	1.922,4	1.670,1	381,2
Άχρησιμοποίητον υπόλοι- πον πραγματοπ. δραχμ.	3.653,9	310,3	1.132,5	1.421	790,1

Έκ τών ανωτέρω αριθμών προκύπτει, ότι κατά τας δύο τελευταίας οικονομικάς χρήσεις μέχρι τής 31 Δεκεμβρίου 1951, ουδέν ποσόν διετέθη διά την ενίσχυσιν του προϋπολογισμού, σημαντικόν όμως τμήμα του αδιαθέτου εισέτι υπολοίπου προορίζεται διά την κάλυψιν των έλλειμάτων αυτού.

Έξ άλλου, διά την ανασυγκρότησιν εν γένει διετέθη κατά το ημερολογιακόν έτος 1951 ποσόν δραχ. 1.057,4 δισεκ. έναντι δραχ. 1.331,9 δισεκ. του έτους 1950. Το μεγαλύτερον μέρος τών δαπανών ανασυγκροτήσεως εκ δραχ. 753,2 δισεκ. πραγματοποιήθη κατά το πρώτον εξάμηνον του 1951, το

ὁποῖον ἀνήκει εἰς τὸ οἰκονομικὸν ἔτος 1950-1951. Τὸ σύνολον τῶν δαπανῶν ἀνασυγκροτήσεως τοῦ ἔτους 1950-1951 ἀνῆλθεν εἰς δραχ. 1.470 δισεκ. Κατὰ τὸ α' ἐξάμηνον 1951-1952 (Ἰούλιος-Δεκέμβριος) ἐπραγματοποιήθησαν δαπάναι ἀνασυγκροτήσεως ἔκ δραχ. 306,8 δισεκ. ἔναντι δραχ. 719,3 δισεκ. τοῦ ἀντιστοίχου ἐξαμήνου τοῦ προηγουμένου ἔτους 1950-1951.

Τὸ κατὰ τὸ λήξαν ἡμερολογιακὸν ἔτος 1951 διατεθὲν ποσὸν διὰ δαπάνας ἀνασυγκροτήσεως ἀναλίεται εἰς δραχ. 867,2 δισεκ. διὰ τὴν κρατικὴν ἀνασυγκρότησιν καὶ δραχ. 190,2 δισεκ. δι' ἰδιωτικὰ δάνεια ἀνασυγκροτήσεως. Τὰ ἀντιστοιχῶς διατεθέντα ποσὰ κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος 1950 ἀνῆρχοντο εἰς δραχ. 1.004,8 δισεκ. διὰ τὴν κρατικὴν ἀνασυγκρότησιν καὶ δραχ. 327,1 δισεκ. δι' ἰδιωτικὰ δάνεια ἀνασυγκροτήσεως.

Αἱ εἰς συνάλλαγμα πραγματοποιηθεῖσαι δαπάναι ἀνασυγκροτήσεως διὰ τὴν εἰσαγωγὴν κεφαλαιουχικῶν ἀγαθῶν, ὡς καὶ διὰ τὴν ἐνέργειαν ἑτέρων συναφῶν πληρωμῶν εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ἀνῆρχοντο, ἀπ' ἀρχῆς τῆς χορηγήσεως τῆς βοήθειας Ε.С.Α. μέχρι τῆς 31 Δεκεμβρίου 1951, εἰς δολλ. 229,2 ἑκατομ. ἔναντι δολλ. 160,1* ἑκατομ. μέχρι τῆς 31 Δεκεμβρίου 1950. Κατὰ συνέπειαν αἱ κατὰ τὸ ἡμερολογιακὸν ἔτος 1951 ἐνεργηθεῖσαι εἰς συνάλλαγμα πληρωμαὶ ἀνῆλθον εἰς δολλ. 69,1 ἑκατομ. τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως (ἰδιωτικὰ δάνεια ἀνασυγκροτήσεως).

Ἡ ἐκτέλεσις τοῦ προγράμματος ἀνασυγκροτήσεως ὑπῆρξε ταχύτερα κατὰ τὸ α' ἐξάμηνον τοῦ λήξαντος ἡμερολογιακοῦ ἔτους 1951, τὸ ὁποῖον συμπίπτει μὲ τὸ β' ἐξάμηνον τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους 1950-1951, ἐνῶ τὸ ἐπόμενον ἐξάμηνον ὁ ρυθμὸς τῆς ἀνασυγκροτήσεως ἐπεβραδύνθη. Οὔτω, κατὰ τὴν περίοδον Ἰανουαρίου-Ἰουνίου 1952 τὸ σύνολον τῶν εἰς συνάλλαγμα πληρωμῶν ἀνῆρχετο εἰς δολλ. 54,8 ἑκατομ. ἐνῶ κατὰ τὴν ἐπόμενην περίοδον Ἰουλίου-Δεκεμβρίου 1951 αἱ ἀντίστοιχοι πληρωμαὶ ἀνῆλθον εἰς δολλ. 14,3 ἑκατομ., ἐξ ὧν δολλ. 8,4 ἑκατομ. διατέθησαν διὰ τὴν ἀνασυγκρότησιν τοῦ ἐνεργειακοῦ τομέως.

Εἶναι προφανὴς ἡ σοβαρὰ μείωσις τὸσον τοῦ προγραμματισθέντος ποσοῦ ὅσον καὶ τῶν πραγματοποιηθειῶν (πρῶτον ἐξάμηνον Ἰούλιος-Δεκέμβριος) διαπαντῶν ἀνασυγκροτήσεως τῆς οἰκονομικῆς χρήσεως 1951-1952. Τὸ γεγονός τοῦτο ὀφείλεται κυρίως εἰς τὴν μείωσιν κατὰ τὴν περίοδον ταύτην τῆς παρασχεθείσης βοήθειας εἰς τὴν χώραν μας, ἀλλὰ καὶ εἰδικότερον, ὡς πρὸς τὴν ἀπορρόφησιν τῆς βοήθειας, εἰς τὴν ἀσκουμένην συντηρητικὴν πολιτικὴν, ἢ ὁποῖα ἐκδηλοῦται διὰ τῆς μετὰ φειδοῦς χρησιμοποίησεως τῆς βοήθειας πρὸς ἀποφυγὴν πληθωρικῶν φαινομένων.

* Ἀριθμὸς ἀναθεωρηθείς

Εἰς τὴν τοιαύτην διαμόρφωσιν τῆς πολιτικῆς τῆς διαθέσεως ἢ μὴ τῶν δραχμῶν ἀμερικανικῆς βοήθειας συνέβαλεν οὐσιωδῶς τὸ γεγονός τῆς ἀδήσεως, κατὰ τὸ οἰκονομικὸν ἔτος 1951-1952, τοῦ ἐλλείμματος τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ κράτους, τὸ ὁποῖον ἐπέβυλε τὴν δέσμευσιν μεγαλυτέρου ποσοῦ ἐκ τοῦ ἀδιαθέτου παρὰ τῇ Τραπεζῇ τῆς Ἑλλάδος ὑπολοίπου τῆς ἀμερικανικῆς βοήθειας.

Ἡ περικοπή τῆς ἀμερικανικῆς βοήθειας εἰς τὸ ἀνωτέρω μειωθὲν εἰς δολλ. 182 ἑκατομ. ποσὸν δημιουργεῖ διὰ τὴν ἀνασυγκρότησιν τῆς χώρας μας προβλήματα ὑψίστης σημασίας. Ἡ Ἑλλάς κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη ἐφαρμογῆς τοῦ σχεδίου Μάρσαλ ἀγωνιζομένη τὸν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας της ἀγῶνα ἐδημιούργει ταυτοχρόνως τὴν στρατιωτικὴν της δύναμιν, ἣτις θεωρεῖται ὡς μία τῶν καλύτερων ὀργανωμένων συγχρόνων στρατιωτικῶν δυνάμεων τῆς Εὐρώπης. Αἱ στρατιωτικαὶ δαπάναι τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ διεξαγωγή τοῦ κατὰ τῶν συμμοριτῶν πολέμου, παρημποδίσαν τὴν πραγματοποίησιν τοῦ προγράμματος τῆς ἀνασυγκροτήσεως καὶ ἀναπτύξεως τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας, καθ' ἣν περίοδον φτεροὶ εὐρωπαϊκαὶ γῶραι ἀσυγκρίτως ἰσχυρότεροι οἰκονομικῶς ἐπετύγχανον χάρις εἰς τὴν ἀμερικανικὴν βοήθειαν τὴν ἀνασυγκρότησιν αὐτῶν. Ἡ βιωσιμότης ὅμως τῆς Ἑλλάδος, ἀνεξαρτήτως πρὸς λεπτομερείας τοῦ οἰκονομικοῦ σχεδιασμοῦ καὶ δυναμένας ποικίλας νὰ ὑποστηριχθῶσιν ἰδέας, εἶναι ἀρρήκτως συνυφασμένη καὶ ἐξαρτᾶται εἰς μέγιστον βαθμὸν ἐκ τῆς ἀναπτύξεως καὶ ἐπεκτάσεως τῆς οἰκονομικῆς δράσεως πρὸς τὴν ἐκμετάλλευσιν παραγωγικῶν δυνάμεων, αἵτινες ἔχουσι παραμείνει μέχρι σήμερον ἀνεκμετάλλευτοι.

Ἀνεξαρτήτως ὄθεν πρὸς τὴν γενικωτέραν ἐπερχομένην μεταβολὴν εἰς τοὺς σκοποὺς ἀμερικανικῆς βοήθειας, διὰ τὴν Ἑλλάδα ἀποτελεῖ ζήτημα ἐξασφαλίσεως τῆς μελλοντικῆς τῆς ὑπάρξεως ἢ συνέχισις τῆς ἀμερικανικῆς βοήθειας διὰ τῆς παροχῆς τῶν ἀπαραιτήτων διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς οἰκονομίας αὐτῆς κεραλαίων κατὰ τὸ τρέχον ὅσον καὶ κατὰ τὰ ἀμέσως προσεχῆ ἔτη.

Νομισματικὴ καὶ Πιστωτικὴ πολιτικὴ

Κατὰ τὸ ὑπὸ κρίσιν ἔτος οἱ τελικοὶ σκοποὶ εἰς τοὺς ὁποίους κατατείνει ἡ νομισματικὴ καὶ πιστωτικὴ πολιτικὴ οὐσιαστικῶς δὲν μεταβάλλονται. Διὰ τῆς ρυθμίσεως τῆς κυκλοφορίας καὶ τῆς πίστεως ἀπεβλέψαμεν κατὰ τὸ ἔτος 1951, ὡς καὶ κατὰ τὰ προηγούμενα ἔτη, εἰς τὴν διατήρησιν τῆς νομισματικῆς σταθερότητος, δημιουργουμένων παραλλήλως νομισματικῶν καὶ πιστωτικῶν συνθηκῶν, αἵτινες ὄχι μόνον νὰ μὴ ἀποβαίνωσι παρεμποδιστικαὶ τῆς παραγωγικῆς ἀναπτύξεως, ἀλλὰ νὰ ἐξυπηρετῶσι τὴν παραγωγικὴν δρᾶσιν εἰς ὅλην αὐτῆς τὴν ἔκτασιν.

Αἱ οἰκομικαί, ὅμως, πολιτικαὶ καὶ κοινωνικαὶ συνθήκαι, ἐσωτερικαὶ καὶ

διεθνείς, ἐντὸς νῶν ὁποίων ἐκτυλίσσεται ἡ οἰκονομικὴ καὶ παραγωγικὴ δρα-
σις, δὲν παραμένουσι σταθεραὶ ἀλλὰ μεταβάλλονται καὶ διακυμαίνονται.
Νέοι δὲ ὡς ἐκ τούτου ἐκάστοτε ἰσχυροὶ παράγοντες πραγματικοὶ ἢ ψυχολο-
γικοὶ ἀναφαίνονται, ἐπηρεάζοντες καὶ προσδιορίζοντες, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ
ἐπὶ μέρους μέτρα, τὴν σταθεροῦς καὶ ἀμεταβλήτους ἐπιδιώκουσαν σκοποῦς
νομισματικὴν καὶ πιστωτικὴν πολιτικὴν.

Χωρὶς ἦθεν νὰ ἀπομακρύνεται τῶν βασικῶν καὶ παλαιότερον τεθέντων
σκοπῶν ἢ νομισματικὴ ἡμῶν πολιτικὴ, συνεχῶς προσαρμόζεται κατὰ τὴν
διάρκειαν τοῦ λήξαντος ἔτους καὶ ἐπιδιώκει τὴν ἐνίσχυσιν τῆς εἰμενοῦς ἢ τὴν
ἐξουδετέρωσιν τῆς δυσμενοῦς ἐπιδράσεως τῶν παραγόντων, οἵτινες συνθέ-
τουνται τὰς ἐπὶ τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας ἐπενεργούσας κατὰ τὸ 1951 δυνάμεις.

Αἱ ἐπὶ διεθνοῦς ἰδιαιτέρως δὲ ἐπὶ εὐρωπαϊκοῦ πεδίου ἐκδηλούμεναι πλη-
θωρικαὶ πιέσεις, ἀρχικῶς ἐπὶ τιμῶν τῶν πρώτων ὑλῶν ἐν συνεχείᾳ δὲ ἐπὶ
τῶν εἰδῶν γενικῆς καταναλώσεως, ἤσκησαν ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ
ἐπιπέδου τιμῶν, ἢ ἄνοδος τοῦ ὁποίου ὀφείλεται κυρίως εἰς τὴν πίεσιν ταύτην.

Ἐπιπροσθέτως ἡ πολιτικὴ τοῦ καθορισμοῦ τιμῶν συγκεντρώσεως καὶ
ἀσφαλείας τῶν βασικῶν γεωργικῶν προϊόντων καὶ αἱ λαβοῦσαι χώραν κατὰ
τὸ 1951 αὐξήσεις μισθῶν καὶ ἡμερομισθίων, ὅσονδῆποτε καὶ ἂν ἦσαν
δικαιολογημέναι, συνετέλεσαν εἰς τὴν αὐξήσιν τοῦ μεγέθους τῆς ζήτησεως
καταναλωτικῶν ἀγαθῶν καὶ κατὰ συνέπειαν καὶ τοῦ γενικοῦ ἐπιπέδου τῶν
τιμῶν. Ταυτοχρόνως αἱ τάσεις, ἠθελημένοι ἢ ἀναγκαστικά, πρὸς δημιου-
ργίαν ἀποθεμάτων τόσον ὑπὸ τοῦ ἐμπορίου ὅσον καὶ ὑπὸ τῆς βιομηχανίας ἐν
γένει, καθὼς ἐπίσης ἡ ἀναγνώρισις ἀνωτέρων τιμῶν διὰ τὰ βιομηχανικὰ
προϊόντα, ἐπέδρασαν εἰς τὰς ἀνυψωτικὰς πιέσεις ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου τῶν τιμῶν.

Ἡ μείωσις ἐξ ἄλλου τῆς ἀμερικάνικης βοήθειας ἐντὸς τοῦ ἔτους 1951
ἀσκεῖ ἰσχυρὰν ψυχολογικὴν ἐπίδρασιν, λόγῳ τῆς δημιουργημένης ἐντυπώσεως
περὶ τῆς ἀδυναμίας καὶ ἐνδεχομένων οἰκονομικῶν κινδύνων, τοὺς ὁποίους
ἡ Χώρα καλεῖται νὰ ἀντιμετωπίσῃ κατόπιν τῆς περικοπῆς τῆς βοήθειας.

Ἡ ζήτησις πρὸς τούτοις χρυσῶν λιρῶν, ὡς συνιστομένη πραγματικῶν
καὶ ψυχολογικῶν αἰτίων, συνεχισθεῖσα περιοδικῶς μὲν ἀλλ' ἐντόνως καὶ
κατὰ τὸ λήξαν ἔτος συνιστᾷ ἕτερον σοβαρὸν δυσμενῆ παράγοντα.

Οἱ ἀνωτέρω παράγοντες ὑπηγόρευσαν τὴν αὔξουσαν συντηρητικότητα
εἰς τὸν ἐφοδιασμόν τῆς οἰκονομίας διὰ νέων μέσων πληρωμῆς καὶ τὸν πε-
ριορισμὸν εἰς τὸ ἐλάχιστον δυνατὸν ὄριον τῆς ἐκφοῆς τραπεζογραμματίων ἐκ
τοῦ ἐκδοτικοῦ ἰδρύματος. Ἡ λελογισμένη συντηρητικότης εἰς τὴν πολιτικὴν
τῶν χορηγήσεων ἀποτελεῖ κυρίαν γραμμὴν καὶ τὴν ἔμπρακτον ἄσκησιν τῆς
νομισματικῆς καὶ πιστωτικῆς πολιτικῆς.

Παράγοντες ἀντιθέτως, οἵτινες ὑπηγόρευον τὴν διεύρυνσιν τῆς νομι-

σματικής κυκλοφορίας και των πιστώσεων, υπήρξαν ή πραγματοποιηθείσα αύξησης τής παραγωγής και ή εφαρμογή τής πολιτικής των συγκεντρώσεων ουσιαστών έγχωρίων προϊόντων.

Κατά τὸ έπισκοπούμενον έτος ή παραγωγή τής χώρας έφθασεν εἰς νέα ανώτερα επίπεδα εν συγκρίσει πρὸς τὸ προηγούμενον έτος. Η γεωργική παραγωγή ηῦξήθη κατά 22 % και υπερέβη τὴν προπολεμικήν κατά 22,7 %. Ο δείκτης τής βιομηχανικής παραγωγής ανήλθεν εἰς 125 (μέσος δείκτης 1951) εναντι 110 (μέσος δείκτης 1950) δεικνύων αύξησην τής βιομηχανικής παραγωγής κατά 13,6 %. Γενικῶς δὲ υπολογίζεται ὅτι τὸ έθνικὸν εισόδημα, ανώτερον κατά τὸ 1951 εναντι τοῦ έτους 1950, υπερέβη τὸ προπολεμικὸν επίπεδον.

Η αύξουσα αὐτή παραγωγική δραστηριότης τής χώρας έδημιούργησε τὴν ανάγκην έφοδιασμοῦ δια νέων μέσων πληρωμής, τὰ ὅποια παρὰ τὴν συντηρητικότητα ήτις χαρακτηρίζει γενικῶς τὴν νομισματικήν πολιτικήν κατά τὸ έτος τοῦτο, εκρίθη σκόπιμον ὅπως χορηγηθοῦν πρὸς τοὺς διαφόρους κλάδους τής δραστηριότητος δια νὰ μὴ ἀποστερηθῆ ἡ παραγωγική μηχανή τής χώρας τής γονιμοποιῦ δυνάμεως τοῦ πιστωτικοῦ χρήματος.

Η διεύρυνσις ἐξ ἄλλου κατά τὸ 1951 τῶν γενικῶν διανομῶν δια δελτίου έθεσεν εν ἐπὶ πλέον βάρος ἐπὶ τοῦ νομίσματος. Πρωταρχικὸς σκοπὸς τοῦ μέτρου τούτου υπήρξεν ή σταθεροποίησις τοῦ κόστους τής ζωῆς δια τής διενεργείας τακτικῶν διανομῶν δια δελτίου βασικῶν καταναλωτικῶν αγαθῶν, ὅπως ὁ ἄρτος, τὸ ἔλαιον, ή ὄρυζα, ὁ καφές, ή σάκχαρις κ.ά. Πρὸς τὸν σκοπὸν τής δημιουργίας τοῦ αναγκαίου ἀποθέματος εκ τῶν βασικῶν τούτων τροφίμων, τῶν ἀπαιτουμένων δια τὴν κανονικήν λειτουργίαν συστήματος τακτικῶν διανομῶν, ή Κυβέρνησις τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τής Ἀμερικῆς παρεχώρησε πρόσθετον βοήθειαν εκ δολλ. 25 εκατομμυρίων. Η χρηματοδότησις τής συγκεντρώσεως τῶν έγχωρίως παραγομένων γεωργικῶν, εἰδῶν, τῶν ἀπαιτουμένων δια τὰς γενικὰς διανομὰς, ήσκησε μεγάλην πίεσιν ἐπὶ τής κυκλοφορίας τοῦ νομίσματος κατά τὸ δεύτερον εξάμηνον τοῦ 1951. Κατά τὸ διάστημα τοῦτο ή Τράπεζα τής Ελλάδος διέθεσε δια τὴν συγκέντρωσιν σιτηρῶν, ὀρυζῆς, ὀσπρίων και ἔλαιου δοχ. 490 δισεκ.

Τοιοῦτοι υπήρξαν εἰς γενικὰς γραμμάς οἱ κυριώτεροι παράγοντες, οἵτινες επηρέαζον τὴν ἀσκουμένην ὑπὸ τής Τραπεζῆς τής Ελλάδος και τής Νομισματικῆς Ἐπιτροπῆς πολιτικήν ἐπὶ τοῦ νομίσματος και τῶν πιστώσεων.

Αἱ διευρυντικαὶ ὅμως τής κυκλοφορίας τάσεις επεδιώχθη ὅπως ἀντισταθμίζωνται εν τῷ μέτρῳ τοῦ δυνατοῦ ἀπὸ συσταλτικά τής κυκλοφορίας μέτρα. Ποικίλοι περιορισμοὶ τῶν χορηγήσεων και τῶν ανανεώσεων τῶν πιστώσεων ἐτέθησαν, ποιοτικαὶ διακρίσεις καθιερώθησαν και ποσοστιαῖα σχέ-

σεις υπεβιβάσθησαν· ανώτατα περιοδικῶς μεταβλητὰ ὄρια χορηγήσεων διὰ τὰς οὐσιωδεστάτας κατηγορίας χρηματοδοτήσεων ὡς ἡ ἀνασγκρότησις, ὁ προϋπολογισμὸς καὶ ἡ πιστωτικὴ οἰκονομία, καθωρίσθησαν. Καὶ τέλος ἡ πολιτικὴ τῆς πωλήσεως χρυσῶν λιρῶν ἐφηρμόσθη, κατ' ἀνάγκην ἀτυχῶς, ἀνενδοιάστως ὅμως ὁπότεν καὶ εἰς ἣν ἔκτασιν ἐπεβάλλετο.

Πιστεύομεν ὅτι τὰ ἀποτελέσματα τῆς πολιτικῆς ταύτης, ἔναντι ἰσχυρῶς ἐπενεργουσῶν πληθωρικῶν πιέσεων, δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν, ἐν συγκρίσει πρὸς ὅσα εἰς ἄλλας εὐρωπαϊκὰς χώρας διαπιστοῦνται, μᾶλλον ὡς ἐπιτυχῆ. Ἡ διεύρυνσις τῆς κυκλοφορίας δὲν καταφθῶνθη τελικῶς νὰ ἀποφενυχθῆ, αἱ χορηγήσεις ἠϋξήθησαν καὶ τὸ γενικὸν ἐπίπεδον τῶν τιμῶν ἀνῆλθεν. Πλὴν ἡ αὔξησις αὕτη τοῦ ἐπιπέδου τῶν τιμῶν δὲν ὑπερέβη κατὰ τὸ 1941 (Δεκέμβριος 1950 - Δεκέμβριος 1951) τὰ 10% διὰ τὸ κόστος τοῦ βίου, ἐνῶ εἰς ἄλλας χώρας ἐσημειώθησαν σοβαρότερα αὐξήσεις ἐπιπέδων τιμῶν, ὡς προκειμένον περὶ τῆς Γαλλίας (+22%) καὶ τῆς Μεγάλης Βρετανίας (+12%).

Ἡ ἐκδήλωσις τῶν πληθωρικῶν πιέσεων καὶ ἂν δὲν ἐξουδετερώθη πλήρως, ἐπετεύχθη νὰ συγκρατηθῆ ἐντὸς τῶν κατωτέρων ὑπὸ τὰς ἐκτεθεισὰς συνθήκας ὀρίων, ἐνῶ ταυτοχρόνως ἐπετυγχάνοντο εἰς τὴν ἑλληνικὴν οἰκονομίαν, τῇ συμβολῇ τῆς πιστωτικῆς πολιτικῆς, νέα ἀνώτερα ἐπίπεδα παραγωγῆς δράσεως.

Κυκλοφορίαί — Τιμαί

Προβαίνομεν ἤδη εἰς ἀνάλυσιν τῶν ἐπελθουσῶν μεταβολῶν εἰς τὰ ἐπίπεδα τῆς κυκλοφορίας καὶ τῶν τιμῶν κατὰ τὸ ἔτος 1951.

Ἀπὸ τὴν ἐξέτασιν τῆς ἐξελίξεως τῶν στοιχείων τῆς κυκλοφορίας καὶ τοῦ τιμαρίθμου κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ διαρρυσαντος ἔτους, συγκριτικῶς διερευνημένων ἔναντι τοῦ προηγουμένου ἔτους 1950 δύνανται νὰ διαπιστωθῶσιν αἱ κάτωθι χαρακτηριστικαὶ τῆς περιόδου ταύτης μεταβολαί :

Πρῶτον, ἡ κυκλοφορία τραπεζογραμματίων ἠϋξήθη κατὰ δραχ. 311 δισεκατομ. ἤτοι κατὰ 16,5% ἐνῶ ὁ τιμαρίθμος ἠϋξήθη κατὰ 9,7%. Κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος (1950) ἡ κυκλοφορία εἶχεν αὔξηθῆ μόνον κατὰ δραχ. 28 δισεκ. ἤτοι κατὰ 1,5% ἐνῶ ὁ τιμαρίθμος ἠϋξάνετο κατὰ 14,5%.

Δεύτερον, ὁ τιμαρίθμος παρουσιάζει μεγαλυτέραν ἀνοδὸν (+6%), κατὰ τὸ α' ἐξάμηνον τοῦ ἔτους, καθ' ὃ ἡ νομισματικὴ κυκλοφορία ἐμειώθη (Δεκέμβριος 1950 ἕως Ἰουνίος 1951) κατὰ δραχ. 98 δισεκ., μικροτέραν δὲ ἀνοδὸν (+3,5%) κατὰ τὸ β' ἐξάμηνον καθ' ὃ ἀντιθέτως ἡ κυκλοφορία ἠϋξήθη.

Τρίτον, τὴν μεγαλυτέραν διακύμανσιν κατὰ τὴν συνεχῶς ἀνιούσαν ἐξελίξιν του ἐμφανίζει ὁ τιμαρίθμος κατὰ τὴν περίοδον ἀπὸ Ἰουλίου 1950 μέχρις Ἰουνίου 1951, παρουσιάζων συνολικὴν αὔξησιν κατὰ 16,5% περίπου

ἐνῶ ἡ κυκλοφορία κατὰ τὴν αὐτὴν περίοδον ἐσημείωσεν αὐξησιν κατὰ 8,2%. Κατὰ τὸ β' ἑξαμῆνον τοῦ λήξαντος ἔτους ἐσημειώθη αὐξησης τιμαρίθμου κατὰ 3,5% ἢτοι ποσοστὸν αὐξήσεως ἴσον πρὸς τὸ ἐν τρίτον περιόδου τῆς αὐξήσεως τοῦ ἀντιστοίχου (β') ἑξαμήνου τοῦ προηγουμένου ἔτους (+ 10%).

Εἰς τοὺς παρατιθεμένους πίνακας ἀπεικονίζονται αἱ ἀνωτέρω μεταβολαὶ καὶ σχέσεις ἐξ ὧν πηγάζουσι αἱ διατυπωθεῖσαι παρατηρήσεις.

Κυκλοφορία — Τιμάρθμος ἀκριβείας ζωῆς

ΜΗΝΕΣ	Κυκλοφορία (τέλους μηνός)			Τιμάρθμ. ἀκριβείας ζωῆς Τραπ. Ἑλλάδος	
	Δισεκ. δραχ.	+ ἢ - ἐν σχέσει πρὸς προηγ. χρονολ.		1938 = 1	+ ἢ - % ἐν σχέσει πρὸς προηγ. χρονολ.
		Δισεκ. δραχ.	%		
1949 Δεκέμβριος	1.859			283,3	
1950 Ἰούνιος	1.653	- 206	- 11,1 %	295	+ 4,1 %
Δεκέμβριος	1.887	+ 234	+ 14,2 %	324,4	+ 10 %
Ἐτησία μεταβολὴ 1950		+ 28	+ 1,5 %	+ 41,1	+ 14,5 %
1951 Ἰούνιος	1.789	- 98	- 5,2 %	343,8	+ 6 %
Δεκέμβριος	2.198	+ 409	+ 22,9 %	355,9	+ 3,5 %
Ἐτησία μεταβολὴ 1951		+ 311	+ 16,5 %	+ 31,5	+ 9,7 %

Ἐξέλιξις τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας καὶ τοῦ τιμαριθμοῦ ἀκριβοῦς ζωῆς κατὰ τὸ ἔτος 1951

ΜΗΝΕΣ	Κυκλοφορία (τέλους ἐκάστου μηνός)		Τιμαριθμὸς ἀκριβ. ζωῆς Τραπεζῆς Ἑλλάδος	
	Δισεκατομμυρ. δραχμῶν	+ ἢ - % ἐν σχέσει πρὸς προηγούμενον μῆνα	1938 = 1	+ ἢ - % ἐν σχέσει πρὸς προηγούμενον μῆνα
1950 Δεκέμβριος . . .	1.887,1		324,4	
1951 Ἰανουάριος . . .	1.657,9	- 12,15 %	329,6	+ 1,60 %
Φεβρουάριος . . .	1.606	- 3,13 %	336,7	+ 2,15 %
Μάρτιος . . .	1.578,5	- 1,71 %	350,6	+ 4,13 %
Ἀπρίλιος . . .	1.900,1	+ 20,37 %	342,6	- 2,28 %
Μαῖος . . .	1.700,8	- 10,49 %	353	+ 3,04 %
Ἰούνιος . . .	1.789,5	+ 5,22 %	343,8	- 2,61 %
Συνολικὴ μεταβολὴ α' ἑξαμήνου . . .	- 97,6	- 5,2 %	+ 19,4	+ 6 %
1951 Ἰούλιος . . .	1.770,4	- 1,07 %	338,7	- 1,48 %
Αὔγουστος . . .	1.926,2	+ 8,80 %	339,4	+ 0,21 %
Σεπτέμβριος . . .	2.132,1	+ 10,69 %	339,5	+ 0,03 %
Ὀκτώβριος . . .	2.007,6	- 5,84 %	352,2	+ 3,74 %
Νοέμβριος . . .	1.934	- 3,67 %	353,1	+ 0,26 %
Δεκέμβριος . . .	2.198,5	+ 13,68 %	355,9	+ 0,79 %
Συνολικὴ μεταβολὴ β' ἑξαμήνου . . .	+ 409	+ 22,9 %	+ 12,1	+ 3,5 %
Συνολικὴ μεταβολὴ ὅλο- κλήρου τοῦ ἔτους . . .	+ 311,4	+ 16,5 %	+ 31,5	+ 9,7 %

Τὸ γενικώτερον συμπέρασμα, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ συναχθῆ ἔκ τῶν προηγηθεισῶν διαπιστώσεων εἰς τὰς μεταβολὰς τῶν ποσοτικῶν μεγεθῶν καθὼς καὶ ἔκ τῆς περαιτέρω ἐξετάσεως τῶν εἰς τοὺς πίνακας στοιχείων, εἶναι ὅτι ἡ περίοδος τῶν ἰσχυροτέρων πληθωρικῶν πιέσεων συμπίπτει πρὸς τὸ οἰκονομικὸν ἔτος 1950 - 1951, ἤρξατο δηλαδὴ κατ' ἀντίκτυπον τῶν πολεμικῶν γεγονότων τῆς Ἄπω Ἀνατολῆς κατὰ Ἰούλιον τοῦ 1950, ἐξηκολούθησε μετ' ἐντάσεως μέχρι τῶν μέσων τοῦ 1951, ἔκτοτε δέ, χωρὶς νὰ μεταβάλλεται ἡ πρὸς τὴν ἀνιούσαν κατεύθυνσις τοῦ τιμαριθμοῦ, παρουσιάζονται αἱ πρῶται

ἐνδείξει χαλαρώσεως τῆς προηγηθείσης ἐντάσεως.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ μέγεθος τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας δέον νὰ παρατηρηθῇ, ὅτι ἡ ποσότης τῶν ἐν κυκλοφορίᾳ τιθεμένων τραπεζογραμματίων δὲν δύναται ἀναμφιβόλως ν' αὐξάνῃ πέραν ὠρισμένων δεδικοιολογημένων ὀρίων ἀνευ κινδύνου πληθωρικῶν πιέσεων καὶ ἐκδηλώσεων. Ὅταν ὅμως ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι αἱ ἐν λόγῳ πληθωρικαὶ πιέσεις, καθ' ὃ μέτρον ἔχουν τὸ ἐπίκεντρον αὐτῶν εἰς τὴν αὐξῆσιν τῶν μέσων πληρωμῆς ἢ τῆς ταχύτητος τῆς κυκλοφορίας, στρέφονται κατὰ κύριον λόγον πρὸς τὴν ζήτησιν χρυσῶν λιρῶν, ἣν πλήρως ἱκανοποιεῖ ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος, γίνεται περισσότερον ἀντιληπτὸν ὅτι ἡ παρατηρουμένη αὐξῆσις τοῦ ἐπιπέδου τῶν τιμῶν, χωρὶς βεβαίως νὰ εἶναι ἀπηλλαγμένη τῶν ἐκ τοῦ νομισματικοῦ παράγοντος ἐπιδράσεων, ὠφείλεται κυρίως εἰς τοὺς ἀπὸ τῆς ἐμπορευματικῆς πλευρᾶς δρῶντας παράγοντας. Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς δύν. ται νὰ παρατηρηθῇ, ὅτι ἡ μεταβολὴ — αὐξῆσις — τοῦ ἐπιπέδου τιμῶν κατὰ τὴν περίοδον Ἰουλίου 1950 μέχρι τοῦ τέλους τοῦ ἀπελθόντος ἔτους 1951 ὀφείλεται κατ' ἀρχὴν, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐλέχθη, εἰς τὴν αὐξῆσιν τῶν διεθνῶν τιμῶν ἐπενεργούσας ἐπὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐπιπέδου τιμῶν διὰ τῶν τιμῶν τῶν εἰσαγομένων πρώτων ὑλῶν καὶ ἐτοιμῶν προϊόντων. Εἰς τὸ ἀνωτέρω αἷτιον δέον νὰ προστεθῶσιν, ἀνεξαρκῆτως τῆς ἀσκηθείσης πολιτικῆς εἰς τὸν καθορισμὸν τῶν τιμῶν τῶν γεωργικῶν καὶ βιομηχανικῶν προϊόντων ὡς καὶ τῶν μισθῶν καὶ ἡμερομισθίων, αἱ τάσεις ἀποθεματοποιήσεων καὶ ἡ δυσμενὴς ἐξέλιξις τοῦ ψυχολογικοῦ παράγοντος, ἐπηρεασθέντος ἀπὸ τὰς προβλέψεις ὡς πρὸς τὴν περαιτέρω ἐξέλιξιν τοῦ ἐπιπέδου τῶν τιμῶν.

Ἡ σημειωθείσα κατὰ τὸ ἔτος 1951 διεύρυνσις τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας ὀφείλεται κυρίως εἰς τὴν αὐξῆσιν τῶν πιστώσεων πρὸς τοὺς παραγωγικοὺς κλάδους τῆς οἰκονομίας καὶ εἰς τὴν χρηματοδότησιν διὰ συγκέντρωσιν ἐγχωρίων προϊόντων. Ἡ αὐξῆσις αὕτη δὲν ἐνέχει πληθωρικὸν χαρακτῆρα, καθόσον ἀντικρίζεται ἀπὸ τὴν σημειωθείσαν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο αὐξουσαν δραστηριότητα τῆς οἰκονομίας ἐν γένει. Ἐπὶ πλέον ἀντιπληθωρικῶς ἐπενήργησαν ἀπὸ τῆς καθαρῶς νομισματικῆς πλευρᾶς αἱ μὴ διατεθεῖσαι δι' ἀνασυγκρότησιν δραχμαὶ τῆς ἀμερικανικῆς βοήθειας.

Κατὰ τὸ ἐπισκοπούμενον ἔτος ἡ ζήτησις χρυσῶν λιρῶν ὑπῆρξε κατὰ περιόδους ἐντονος, μαρτυροῦσα τὴν ψυχολογικῶς βαρεῖαν ἀτμόσφαιραν ἐντὸς τῆς ὁποίας ἐπανειλημμένως εὐρέθη ἡ ἑλληνικὴ οἰκονομία.

Παρὰ τὸ γεγονός ὅτι ἡ πολιτικὴ τῆς πωλήσεως ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος χρυσῶν λιρῶν ἀντενδείκνυται ἀπὸ πολλῶν ἀπόψεων καὶ ἐπὶ πλέον ἀποβαίνει οὐσιωδῶς ἐπαχθῆς ὡς ἀπορροφῶσα σημαντικὰ ποσὰ ἐκ τῶν περιορισμένων συναλλαγματικῶν πόρων τῆς χώρας, διατιθέμενα διὰ τὴν ἀγορὰν

χρυσῶν λιρῶν ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς, ἐν τούτοις κατέστη ἀναπόφευκτος ἡ συνέχισις τῆς πολιτικῆς ταύτης καὶ κατὰ τὸ ἔτος 1951 πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς οἰκονομίας ἀπὸ μεγάλας νομισματικᾶς διακυμάνσεις.

Ὅφείλομεν διὰ τοῦτο καὶ πάλιν νὰ ἐπαναλάβωμεν, ὅτι ἡ ὑφισταμένη ροπή τοῦ κοινοῦ πρὸς ἀποθησαύρισιν χρυσῶν λιρῶν ἀποτελεῖ νοσηρὰν νομισματικὴν ἐκδήλωσιν διὰ τὴν ὅλην οἰκονομικὴν λειτουργίαν τῆς χώρας καὶ συνεπῶς ἐπιβάλλεται, ὅπως καταβληθῇ πᾶσα προσπάθεια ἵνα ἡ ἑλληνικὴ οἰκονομία ἀπαλλαγῇ τῆς νομισματικῆς ταύτης ἀνωμαλίας ὅσον οἶον τάχιον.

Πιστώσεις

Αἱ ἀνωτέρω περιγραφεῖσαι συνθήκαι τῶν πληθωρικῶν πιέσεων, αἵτινες κατὰ τὸ διαρρεῦσαν ἔτος ἐπεκράτησαν, ἔθεσαν τὴν νομισματικὴν ἀρχὴν, τὴν ἀσχυρῶσαν τὴν πιστωτικὴν πολιτικὴν, ἐνώπιον δυσχερεσιῶν τῶν ὄντι προβλημάτων, τὰ ὁποῖα ἐπέβαλλον τὴν ἄσκησιν αὐστηρῶς ἐλεγχομένη πολιτικῆς εἰς τὴν παροχὴν πίστεως πρὸς τὸν σκοπὸν, ὅπως ἀφ' ἑνὸς μὲν συμφώνως πρὸς τὰς ὀρθοδόξους ἀρχὰς ἀποφεύγονται κατευθύνσεις διακυβεύουσαι τὴν ἐπιδιωκομένην σταθερότητα τοῦ νομίσματος ἀφ' ἑτέρου δὲ παραχωροῦνται αἱ ἀναγκαῖαι πιστωτικαὶ διευκολύνσεις, ὡσάκις ἀναμφισβήτητος ἀνάγκη πρὸς κίνησιν τῆς παραγωγικῆς μηχανῆς ἐπέβαλλε τοῦτο.

Τοιοιυτρόπως ἡ ἐπὶ τῆς ἀγοραστικῆς ἀξίας τοῦ νομίσματος ποικιλοτρόπως ἐκδηλουμένη πίεσις ἐπέβαλλε κατὰ βάσιν τὴν ἄσκησιν λελογισμένης πιστωτικῆς πολιτικῆς, ἐφαρμοζομένης διὰ τῆς ἀποφυγῆς τύσον τῆς διευρύνσεως τῶν πιστωτικῶν ὀρίων ὅσον καὶ τῆς παροχῆς πιστωτικῶν εὐκολιῶν τῆς μορφῆς τῶν παραστάσεων, ἀνανεώσεων κλπ. τῶν πιστώσεων.

Ἀντιθέτως ἡ αὔξουσα γενικῶς κατὰ τὸ ἔτος 1951 παραγωγικὴ δραστηριότης ἐπέβαλεν ὅπως ἡ χρηματοδότησις τῶν ἀναπτυσσομένων παραγωγικῶν κλάδων βραίην ἀναλόγως πρὸς τὸν αὔξοντα ρυθμὸν τῆς δραστηριότητός των, δεδομένου ὄντος ὅτι ἡ αὔξησις τῆς παραγωγῆς καὶ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος ἀποτελοῦσι κύριον σκοπὸν, εἰς τὴν πραγματοποιήσιν τοῦ ὁποίου δέον νὰ κατατείνῃ ἡ οἰκονομικὴ πολιτικὴ.

Ἐπὶ προσθέτως ἡ ἐκδηλωθεῖσα μείωσις τῆς ζητήσεως ὠρισμένων προϊόντων τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς δημιουργοῦσα δυσχερείας διὰ τὴν συνέχισιν τῆς παραγωγικῆς δράσεως καὶ ἄλλους συναφεῖς περαιτέρω κινδύνους ὑπῆρξεν εἰς ἐπὶ πλέον παρὰ τῶν κοινωνικοοικονομικῆς σημασίας καὶ σπουδαιότητος, ὅστις ἐπίσης ἐπέβαλλεν εἰς ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις παρεκκλίσεις ἀπὸ μίαν ἄκρας αὐστηρὰν πιστωτικὴν πολιτικὴν.

Ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῆς Νομισματικῆς Ἐπιτροπῆς ἀντιμε-

τώπισαν τὴν πραγματικότητα ἀφ' ἐνὸς μὲν ὑποβοηθοῦσαι διὰ πιστοδοτήσεως ὄλας τὰς ἀποδεδειγμένως ἐχούσας ἀνάγκην πιστωτικῶν κεφαλαίων παραγωγικᾶς λειτουργίας, ἀφ' ἑτέρου δὲ λαμβάνουσαι συνεχῶς ὄλα τὰ μέτρα τοῦ ποιοτικοῦ καὶ ποσοτικοῦ ἐλέγχου, διὰ τῶν ὁποίων περιορίζονται εἰς τὸ ἐλάχιστον οἱ ἐκ τῆς παροχῆς τῶν πιστώσεων πληθωρικοὶ ἀντίκτυποι.

Ὅλας συνοπτικῶς καὶ ἐνδεικτικῶς περιοριζόμεθα νὰ ἀναφέρωμεν, ὅτι κατὰ τὸ τελευταῖον ἐξάμηνον τοῦ διαρρέυσαντος ἔτους ἡ πιστωτικὴ πολιτικὴ ἐκινήθη, τόσον εἰς τὸν τομέα τῶν παραγωγικῶν κλάδων ὅσον καὶ εἰς τὸν τῆς κρατικῆς δράσεως, ἐντὸς σαφῶς καὶ ρητῶς προκαθοριζομένων ἀνωτάτων πιστωτικῶν ὁρίων δι' ἑκάστην μεγάλην κατηγορίαν χρηματοδοτήσεως, ὑπαχθισῶν εἰς τὸν τοιοῦτον προκαθορισμὸν καὶ τῶν δαπανῶν ἀνασυγκροτήσεως.

Ἀναλυτικὴν εἰκόνα τοῦ μεγέθους τῆς πιστοδοτήσεως τῆς οἰκονομίας καὶ τῶν μεταβολῶν αὐτῆς κατὰ τὸ ἔτος 1951 ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ 1950 παρέχει ὁ κάτωθι πίναξ :

Τραπεζική χρηματοδότησις

(Είς εκατομύρια δραχμῶν)

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΙ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ	Γενικὸν σύνολον χρηματοδοτήσεως		Ἀνάλυσις χρηματοδοτήσεως			
	Διὰ κεφαλαίων τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐκ διαθεσίμων τῶν λοιπῶν Τραπεζῶν		Ἀπ' εὐθείας παρὰ Τραπεζῆς Ἑλλάδος καὶ μέσῳ λοιπῶν τραπεζῶν διὰ κεφαλαίων Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος		Ἐκ διαθεσίμων τῶν λοιπῶν Τραπεζῶν	
	Δεκέμβριος 1950	Δεκέμβριος 1951	Δεκέμβριος 1950	Δεκέμβριος 1951	Δεκέμβριος 1950	Δεκέμβριος 1951
Ἀγροτικὴ πίστις	1.280.302	1.517.964	1.218.855	1.340.470	61.447	177.494
Βιομηχανία	501.103	849.161	335.225	470.340	165.878	378.821
Βιοτεχνία	17.902	34.857	16.521	30.451	1.381	4.406
Ἐμπόριον ἐν γένει	1.227.391	1.391.675	347.017	418.623	880.374	973.052
Καπνεμπόριον	388.524	503.503	335.041	450.303	53.483	53.200
Συγκέντρωσις γεωργικῶν προϊόντων	727.491	784.924	549.789	784.924	177.702	—
Κτηματικὴ πίστις	99.118	167.700	70.871	126.098	28.247	41.602
Ἡλεκτρικαὶ καὶ Συγκοινωνιακαὶ ἐπιχειρήσεις	142.468	133.677	134.095	105.350	8.373	28.327
Καταναλωτικοὶ Συνεταιρισμοὶ	45.247	46.275	37.772	40.438	7.175	5.837
Νοσοκ. ξενοδοχ. καὶ ἐκπαιδ. ὀργανισμοὶ	8.458	7.362	8.433	6.667	25	695
Δάνεια πρὸς τραπεζὰς δι' ἀποδοχὰς προσωπικοῦ των	35.804	25.485	35.804	25.485	—	—
Διάφορα	86.315	149.389	59.921	121.629	26.394	27.760
Σύνολον	4.560.123	5.611.972	3.149.344	3.920.778	1.410.779	1.691.194

Ἐκ τοῦ παρατεθέντος πίνακος προκύπτουσιν αἱ κάτωθι γενικαὶ παρατηρήσεις :

α) Τὸ σύνολον τῆς τραπεζικῆς χρηματοδοτήσεως κατὰ τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1951 ἔχει ἀυξηθῆ ἔν σχέσει μὲ τὸ ὕψος τῆς χρηματοδοτήσεως κατὰ τὴν 31ην Δεκεμβρίου τοῦ ἔτους 1950 κατὰ δραχμὰς 1.051,8 δισεκ. ἤτοι κατὰ ποσοστὸν 23 %.

β) Ἐκ τῆς ἀνωτέρω ἀυξήσεως ποσὸν δραχ. 756,7 δισεκ. ἀντιπροσωπεύει χορηγήσεις τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν εἰς

τοὺς παραγωγικοὺς κλάδους τῆς οἰκονομίας, ἔξαιρέσει τῆς γεωργίας, ποσὸν δρχ. 237,7 δισεκ. ἀντιπροσωπεύει χορηγήσεις τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς καὶ τῆς Τραπεύης τῆς Ἑλλάδος διὰ τὴν συγκέντρωσιν γεωργικῶν προϊόντων καὶ ἀγορὰν γεωργικῶν ἐφοδίων καὶ μηχανημάτων. Ἡ αὐξησης αὕτη ἐκ δρχ. 756,7 δισεκ. ὑπῆρξεν ἐπιβεβλημένη λόγω τῆς αὐξήσεως τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς σημειωθῆσης παραλλήλως, κατὰ τὸ 1951, αὐξήσεως τῶν διεθνῶν τιμῶν, συνέβαλε δὲ εἰς τὴν διαπιστουμένην αὐξησην τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος τῆς χώρας κατὰ τὴν περίοδον αὐτήν.

γ) Αἱ αὐξήσεις τῶν χορηγήσεων διὰ τὴν ἄσκησιν τῆς ἀγροτικῆς πίστεως αἰτιολογοῦνται πλήρως ἐκ τῆς σημειωθείσης κατὰ τὸ 1951 αὐξήσεως τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς. Ἰδιάζουσιν θέσιν ἐξ ἄλλου εἰς τὴν αὐξησην τῶν διὰ συγκέντρωσιν γεωργικῶν προϊόντων πιστώσεων ἔχει ἡ κατὰ τὸ ἔτος 1951 διάθεσις δρχ. 117,3 δισεκ. διὰ τὴν συγκέντρωσιν καπνῶν τῆς ἐσοδείας 1949 καὶ παλαιότερων.

δ) Ἡ κατὰ τὸ ἔτος 1951 αὐξησης τῆς πιστοδοτήσεως κατανέμεται εἰς χορηγήσεις ἐκ κεφαλαίων τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, ἀνελθούσας εἰς δρχ. 771,4 δισεκ. (ἐναντι δρχ. 872,5 δισεκ. τοῦ 1950) καὶ εἰς χορηγήσεις ἐξ ἰδίων διαθεσίμων τῶν τραπεζῶν, ἀνελθούσας εἰς δρχ. 280,4 δισεκ. (ἐναντι δρχ. 299,6 δισεκ. τοῦ ἔτους 1950). Εἰς τὴν συνολικὴν ὄθεν αὐξησην τῆς χρηματοδοτήσεως τοῦ ἔτους 1951 ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος συμμετέχει διὰ κεφαλαίων τῆς κατὰ 73,3% (1950 = 71,4%), ἐνῶ αἱ λοιπαὶ τράπεζαι ἐξ ἰδίων αὐτῶν διαθεσίμων κατὰ 26,7% (1950 = 25,6%). Κατὰ συνέπειαν ἐλαχίστη μόνον μεταβολὴ ἐπῆλθεν εἰς τὴν ἔκτασιν συμμετοχῆς εἰς τὴν πιστοδοτήσιν τῶν δύο ὡς ἄνω πηγῶν χρηματοδοτήσεως τῆς οἰκονομίας.

Ἐὰν ὁμως ληφθῶσιν ὑπ' ὄψει μόνον αἱ χορηγήσεις πρὸς τὴν βιομηχανίαν, τὸ ἐμπόριον καὶ τὸ καπνεμπόριον, τοῦτέστιν αἱ χορηγήσεις πρὸς τοὺς παραγωγικοὺς κλάδους διὰ τὴν χρηματοδοτήσιν τῶν ὁποίων ἀσχολοῦνται κυρίως αἱ ἐμπυρκαὶ τράπεζαι, ἡ ἀναλογία τῆς συμμετοχῆς εἰς τὴν χρηματοδοτήσιν αὐτήν ἐκ κεφαλαίων τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ἀνέρχεται εἰς 49% ἐναντι 51% χορηγήσεων ἐκ διαθεσίμων τῶν λοιπῶν τραπεζῶν.

ε) Ἡ σημειωθεῖσα κατὰ τὸ 1951 αὐξησης τῶν παρὰ τραπεζαῖς καταθέσεων ἐν γένει ὑπῆρξε σημαντικὴ ἀνελθούσα εἰς δρχ. 578,4 δισεκ., ἐναντι δρχ. 386,4 δισεκ. τοῦ προηγουμένου ἔτους. Τοιοῦτοτρόπως τὸ ὕψος τῶν παρὰ τραπεζαῖς καταθέσεων προσήγγισε τὸ ὕψος τῆς κυκλοφορίας, καίτοι δὲ τὸ ἐπίπεδον τοῦτο ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι χαμηλόν, ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ προπολεμικόν ὕψος τῶν παρὰ τραπεζαῖς καταθέσεων, ἀποτελεῖ οὐχ ἥττον σαφῆ ἐνδειξὴν σταθερᾶς ἀναρρώσεως τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς αὐξήσεως ἐμπιστοσύνης πρὸς τὸ ἐθνικὸν νόμισμα. Ἀξιοσημείωτον γεγονός, ἐνισχυτικὸν τῆς ἀπόψεως

ταύτης, είναι ή σημειωθείσα κατά τὸ ἔτος 1951 ἔντονωτέρα αὔξεις τῶν ἰδιωτικῶν παρὰ τραπεζαῖς καταθέσεων ἔναντι τῶν καταθέσεων τῶν Ὁργανισμῶν Δημοσίου Δικαίου.

Ἐκ τῶν παρατηρήσεων τούτων συνάγεται, ὅτι ἡ πιστωτικὴ πολιτικὴ ἐκινήθη κατά τὸ ἔτος 1951 ἔντος ὀρθῶν κατευθύνσεων, διότι ὄχι μόνον τὸ ἐπίπεδον τῆς πιστοδοτήσεως ἀνῆλθε συνολικῶς, παρακολουθήσαν τὴν ἀνιῶσαν κατεύθυνσιν τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος, ἀλλὰ καὶ διότι ἐπετεύχθη ἡ εἰς εἰρύτεραν κλίμακα συμμετοχὴ τῆς λαϊκῆς ἀποταμιεύσεως εἰς τὴν πιστοδότησιν τῆς οἰκονομίας. Ἡ προοίῳσα ἀπὸ τοῦ 1949 σταθερὰ αὔξεις τῶν παρὰ τραπεζαῖς καταθέσεων ἐπέτρεψεν εἰς τὴν Νομισματικὴν Ἐπιτροπὴν καὶ τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος τὴν στροφὴν πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην τῆς πιστωτικῆς πολιτικῆς, στροφὴν ἣτις θέλει ἔχει ὡς συνέπειαν τὴν βαθμιαίαν μείωσιν τῆς ἀσκουμένης ἐπὶ τοῦ Ἐκδοτικοῦ Ἰδρύματος πίεσεως πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν χρηματικῶν ἀναγκῶν τῆς οἰκονομίας δι' ἐκδόσεως χαρτονομίσματος. Πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην εὔρηται, φρονοῦμεν, ἡ λύσις τοῦ πιστωτικῶ ἡμῶν προβλήματος, πρὸς τὴν πιστοδότησιν τοῦτέστι τῶν παραγωγικῶν κλάδων εἰς ὄλον ἐν εἰρύτεραν κλίμακα ἐκ τῆς εἰσρεούσης εἰς τὰς ἐμπορικὰς τράπεζας λαϊκῆς ἀποταμιεύσεως, ἐπανερχομένου τοιοῦτοτρόπως τοῦ Ἐκδοτικοῦ Ἰδρύματος εἰς τὴν κυρίαν του ἀποστολήν, ἣτις συνίσταται εἰς τὴν συμπλήρωσιν μόνον τῶν κεφαλαίων τῆς οἰκονομίας δι' ἐκδόσεως χαρτονομίσματος καὶ οὐχὶ ὡς συμβαίνει παρ' ἡμῖν, κατ' ἀναπόδραστον ἀνάγκην, εἰς τὴν χορήγησιν τοῦ μεγίστου ποσοστοῦ τῶν κεφαλαίων τῆς οἰκονομίας ἐκ τοῦ ἐκδοτικοῦ προνομίου. Ἀλλὰ μέχρις οὗ φθάσωμεν εἰς τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο ἐπιβάλλεται μεγίστη περίσκεψις καὶ προσοχὴ εἰς τὸν χειρισμὸν τῶν θεμάτων τῆς πίστεως, αὐστηρὰ προσαρμογὴ τοῦ τραπεζικοῦ συστήματος πρὸς τὰς διδομένας ὑπὸ τῆς Νομισματικῆς Ἐπιτροπῆς κατευθύνσεις καὶ αὐστηρὸς ἔλεγχος τῶν γενομένων χρηρηγήσεων.

Κατὰ τὸ ἔτος 1951 ἐδημοσιεύθη ὁ ὑπ' ἀριθ. 1837 τῆς 12.6.51 Α.Ν. δι' οὗ παρτάθη ἡ ἰσχύς τῆς λειτουργίας τῆς Νομισματικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ μετὰ τὴν 30ὴν Ἰουνίου 1952 καὶ προσετέθη εἰς αὐτὴν καὶ ἕτερον μέλος, ὅπερ δέον νὰ ἔχη τὴν ἰδιότητα τοῦ καθηγητοῦ τῶν Οἰκονομικῶν Ἐπιστημῶν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν. Τὴν θέσιν ταύτην κατέβαλε δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ὁ διακεκριμένος οἰκονομολόγος, Ἀκαδημαϊκὸς καὶ Καθηγητὴς κ. Ξενοφῶν Ζολώτας.

Ἐπὶ τὰς παρούσας συνθήκας ἀποβαίνει ἀναπόφευκτος ὁ ἔλεγχος καὶ ἡ κατεύθυνσις τῆς πίστεως καὶ τῆς κυκλοφορίας, πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τούτων ἐλήφθη σειρά μέτρων νομοθετικῶν καὶ διοικητικῶν, περὶ τῶν ὁποίων ὁμιλήσαμεν πρὸς ὑμᾶς κατὰ τὴν γενικὴν συνέλευσιν τοῦ ἔτους 1950.

Ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος εὐρίσκεται ἐν στενωπότητι καὶ συνεχεῖ ἐπαφῇ μετὰ τῆς Νομισματικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τῶν ἀρμοδίων κρατικῶν ὀργάνων, εἰς τρόπον ὥστε τὸ ὅλον δυσχερὲς ἔργον τῆς κατευθίνσεως τῆς νομισματικῆς καὶ πιστωτικῆς πολιτικῆς καὶ τῆς διεξαγωγῆς τοῦ ἐλέγχου πίστεως νὰ ἐπιτελεῖται ὑπὸ τὰς καλυτέρας δυνατὰς συνθήκας.

Πιστώσεις πρὸς τὸ Δημόσιον

Κατὰ τὴν 31.12.1951 τὸ χρεωστικὸν ὑπόλοιπον τοῦ Δημοσίου παρὰ τῇ Τραπεζῇ τῆς Ἑλλάδος ἐκ καταβολῶν τῆς Τραπεζῆς πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ταμειακῶν ἀναγκῶν ἐν γένει τοῦ Δημοσίου ἀνῆλθεν εἰς δραχ. 4.410.424 ἑκατομ. ἔναντι δραχ. 3.092.606 ἑκατομ. τῆς 31.12.1950 ἦτοι παρουσιάζει αὐξήσιν ἐκ δραχ. 1.317.818 ἑκατομ. Ἐκ τῆς αὐξήσεως τούτης ποσὸν δραχ. 690.647 ἑκατομ. ἀφορᾷ εἰς τὸν λογαριασμὸν «Συγκεντρώσεως Ἐσόδων καὶ Πληρωμῶν» καὶ ποσὸν δραχ. 627.171 ἑκατομ. εἰς τὸν λογαριασμὸν «Συγκεντρώσεως Πληρωμῶν καὶ Εἰσπράξεων ἐξ Ἐφοδίων».

Ἡ διαπιστωμένη καὶ κατὰ τὸ ἔτος 1951 αὐξήσις τοῦ χρεωστικοῦ υπολοίπου τοῦ λογαριασμοῦ «Συγκεντρώσεως Ἐσόδων καὶ Πληρωμῶν», ὅστις ἀπεικονίζει κατὰ τὸ πλεῖστον αὐτοῦ μέρος τὴν κίνησιν τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ κράτους, ὀφείλεται ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὰ οὐσιαστικά αἷτια τῆς συνεχιζομένης ἑλλειμματικότητος τοῦ ἑλληνικοῦ προϋπολογισμοῦ, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὴν ἀκολουθουμένην τεχνικὴν, καθ' ἣν αἱ δραχμαὶ τῆς ἀμερικανικῆς βοήθειας αἱ προοριζόμεναι διὰ τὴν κάλυψιν τῶν ἑλλειμμάτων τοῦ προϋπολογισμοῦ παραμένουσι προσωρινῶς εἰς ἴδιον λογαριασμὸν ἐν ἀναμονῇ συμψηφισμοῦ αὐτῶν πρὸς ἑλλείμματα τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ τακτοποιήσεως συνεπῶς τοῦ πειρουσιαζομένου ἀνοίγματος εἰς τὸν ὡς ἄνω λογαριασμὸν.

Θεωροῦμεν ἐπ'ἀναγκῆς νὰ ἐπαναλάβωμεν καὶ πάλιν ὅ,τι καὶ ἄλλοτε ἐτόνισαμεν, ὅτι δηλαδὴ τὸ ἀνωτέρω χρέος τοῦ Δημοσίου πρὸς τὴν Τράπεζαν ἐξουδετερούμενον κυκλοφοριακῶς ἐκ τῶν δραχμῶν τῆς ἀμερικανικῆς βοήθειας δὲν συνεπάγεται νομισματικούς κινδύνους.

Ὅσον ἀφορᾷ ὅμως εἰς τὸ οὐσιαστικὸν πρόβλημα τῆς συνεχιζομένης δηλαδὴ ἑλλειμματικότητος τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ, πρέπει νὰ παρατηρηθῇ, ὅτι τὰ γενεσιουργὰ αὐτοῦ αἷτια ἐξακολουθοῦν ὑφιστάμενα καὶ ἐπιενεργοῦντα ἰσχυρῶς, εἰς τρόπον ὥστε παρὰ τὴν καταβαλλομένην προσπάθειαν ν' ἀποβαίνει ἀνεφικτος τό γε νῦν ἔχον ἢ ἐκ μόνων τῶν πόρων τῆς οἰκονομίας κάλυψις αὐτοῦ.

Τὰ τακτικά ἔσοδα τοῦ κράτους οὐ μόνον καλύπτουσι τὰς τακτικὰς δαπάνας αὐτοῦ, πλὴν τῶν στρατιωτικῶν ἐν γένει δαπανῶν, ἀλλὰ καὶ καταλείπουσιν ἱκανὸν περιθώριον δι' οὐ ἀντικρύζονται ἐν μέρει αἱ στρατιωτικαὶ

δαπάναι τῆς χώρας. Ἀτυχῶς ὅμως τὸ διὰ στρατιωτικὰς δαπάνας δυνάμενον νὰ διατεθῆ τμήμα τῶν τακτικῶν ἐσόδων δὲν εἶναι ἱκανὸν νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἀρτίαν στρατιωτικὴν ὀργάνωσιν τὴν ἀπαιτουμένην διὰ τὴν ἀμυναν τῆς χώρας, τοῦτο δὲ καὶ δημιουργεῖ τὴν ὀργανικὴν αἰτίαν τῆς ὑπάρξεως τῶν ἑλλειμμάτων τοῦ προϋπολογισμοῦ. Αἱ στρατιωτικαὶ δαπάναι ἀντιπροσωπεύουσιν ἐξαιρετικῶς ὑψηλὴν ἀναλογίαν ἐν τῇ συνθέσει τοῦ συνόλου τῶν δαπανῶν, ἀνερχόμεναι εἰς 43% περίπου κατὰ τὸ 1950-51 καὶ 41% περίπου κατὰ τὸ 1951-52. Ἐκ τοῦ συνόλου τῶν ἐθνικῶν πόρων διατίθενται διὰ στρατιωτικὰς δαπάνας τὸ 9% κατὰ τὸ 1950-51 καὶ τὰ 9,4% κατὰ τὸ 1951-52 ἔκ δὲ τοῦ συνόλου τῶν ἑξ ἑλληνικῶν πηγῶν ἐσόδων τοῦ προϋπολογισμοῦ αἱ στρατιωτικαὶ δαπάναι ὑπορροφῶσι τὰ 47% περίπου κατὰ τὸ 1951-52. Αἱ σχέσεις αὗται εἶναι χαρακτηριστικαὶ τῆς ἐξαιρετικῶς ὑψηλῆς ἐπιβαρύνσεως τοῦ ἑλληνικοῦ προϋπολογισμοῦ ἐν συγκρίσει πρὸς ἄλλας εὐρωπαϊκὰς χώρας τοῦ Ἀτλαντικοῦ συμφώνου.

Τὸ ἑλλεῖμα τοῦ προϋπολογισμοῦ παρὰ τὸ γεγονός ὅτι καλύπτεται, ἐν τελευταίᾳ ἀναλύσει, ὑπὸ τῆς ἀμερικανικῆς βοήθειας, δὲν παύει νὰ εἶναι ἀνησυχητικὸν διὰ τὴν ἑλληνικὴν δημοσίαν καὶ ἰδιωτικὴν οἰκονομίαν.

Μεγάλαι εἶναι αἱ καταβαλλόμεναι προσπάθειαι πρὸς ἀντιμετώπισιν τοῦ ἑλλείμματος τούτου πρὸς ἀμφοτέρας τὰς κατευθύνσεις, τῆς αὐξήσεως δηλονότι τῶν ἐσόδων καὶ τῆς περικοπῆς τῶν δαπανῶν.

Διὰ τῆς αὐξήσεως τῶν φορολογικῶν βαρῶν καὶ τῆς διαρρυθμίσεως τοῦ φορολογικοῦ συστήματος πρὸς ἐπίτευξιν μεγαλύτερων ἀποδόσεων τὰ ἔσοδα τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ προβλέπονται νὰ ἀνέλθουν τῷ 1951-52 εἰς δρχ. 5.149 δισεκ. ἐναντι δρχ. 4.513 δισεκ. τῷ 1950-51, ἤτοι προβλέπεται νὰ πραγματοποιηθῇ αὐξήσις ἔκ δρχ. 636 δισεκ. Τὸ ποσὸν τοῦτο προβλέπεται ὅτι θὰ αὐξηθῇ περαιτέρω διὰ ληφθέντων μετὰ τὴν κατάθεσιν τοῦ προϋπολογισμοῦ μέτρων. Διὰ τὴν πραγματοποίησιν ὑπὸ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοιοῦτου ὕψους ἐσόδων ἑξ ἑλληνικῶν πηγῶν, εἰς ἃ δέον νὰ προστεθῶσι καὶ τὰ ἔσοδα ἐτέρων ἐκτὸς τοῦ προϋπολογισμοῦ ὀργανισμῶν δημοσίου χαρακτῆρος, ἀφαιρεῖται ἐτησίως σημαντικώτατον ποσοστὸν ἐκ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος τῆς χώρας. Ἡ ἐπιβάρυνσις αὕτη διὰ πληθυσμῶν τοῦ ὅπου τὸ κατὰ κεφαλὴν ἐθνικὸν εἰσόδημα εἶναι χαμηλότερον τοῦ εἰσοδήματος τῶν περισσοτέρων ξένων χωρῶν, εἶναι ἀναμφισβητήτως λίαν ἐπαχθῆς ἐξικνουμένη εἰς τὰ ἐπιτρεπόμενα ὅρια φορολογικῆς ἀντοχῆς τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας ἐν τῷ συνόλῳ τῆς.

Τὰ ἀνωτέρω δεδομένα ἐνῶ ἀφ' ἐνὸς καθιστῶσιν ἐκδηλον τὴν ἔκτασιν τοῦ δημοσιονομικοῦ ἡμῶν προβλήματος, ἐπισημαίνουν ταυτοχρόνως τὴν ὑπαρξίν ἐτέρων κινδύνων καὶ προβλημάτων ἀρρήκτως συνυφασμένων πρὸς

τὴν περαιτέρω ἐξέλιξιν τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας ἡ οἰκονομικὴ καὶ νομισματικὴ σταθερότης τῆς χώρας καὶ ἡ οἰκονομικὴ αὐτῆς ἀνασυγκρότησις καὶ ἀνάπτυξις ἐξαρτῶνται κατὰ τρόπον ἄμεσον ἐκ τῆς δημοσιονομικῆς ἐξυγιάνσεως. Ἡ διάθεσις τῶν πόρων τῆς ἀμερικανικῆς βοήθειας διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐξασφαλίζει βεβαίως ἐν μεγίστῃ κλίμακι τὴν νομισματικὴν σταθερότητα, ἐπάγεται ὅμως τελικῶς τὴν ὀριστικὴν ἀπώλειαν πολυτιμοτάτων καὶ ἀναντικαταστάτων κεφαλαίων, ἅτινα ὡς πρωταρχικὸν προορισμὸν εἶχον καὶ ἔχουν τὴν ἀνασυγκρότησιν καὶ ἀνάπτυξιν τῆς οἰκονομίας. Ἡ μὴ πραγμάτωσις δὲ ἐκ δημοσιονομικῶν αἰτίων τῶν διαγραφέντων σκοπῶν εἰς τὸν τομέα τῆς ἀνασυγκροτήσεως δημιουργεῖ τοὺς μεγαλύτερους κινδύνους καθόσον στερεῖ τὴν χώραν τῶν ἀπαραιτήτων κεφαλαίων πρὸς ἐπίτευξιν τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, ἄνευ τῆς ὁποίας δὲν δύναται νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ βιωσιμότης τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Κατὰ τὸ διαρροῦσαν ἔτος, πλὴν τοῦ λογαριασμοῦ «Συγκεντρώσεως Ἐσόδων καὶ Πληρωμῶν» σημαντικὴν αὔξησιν τοῦ χρεωστικοῦ αὐτοῦ ὑπολοίπου παρουσίασε, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐμνημονεύθη, καὶ ὁ λογαριασμός «Ἐφοδίων». Ὁ λογαριασμός οὗτος δὲν σχετίζεται πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ ἀλλ' ἀπεικονίζει τὴν ὑπὸ τοῦ κράτους διαχειριστὴν βασικῶν ἐφοδίων εἴτε εἰσαγομένων ἀπ' εὐθείας ὑπ' αὐτοῦ εἴτε συγκεντρουμένων ἐκ τῆς ἐγχωρίας παραγωγῆς πρὸς διανομὴν καὶ ἱκανοποίησιν τῶν ἀναγκῶν τοῦ πληθυσμοῦ.

Ἐν συνόψει, τὸ δημοσιονομικὸν πρόβλημα τῆς χώρας ἐπιλύεται καὶ κατὰ τὴν περίοδον ταύτην διὰ τῆς καλύψεως τῶν ἀναποφεύκτων ἑλλειμμάτων τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐκ τῆς ἀμερικανικῆς βοήθειας. Τὸ παραμένον εἰσέτι καὶ κατὰ τὸ ἔτος 1951-52 εὐρὸν ἀνοίγμα μεταξὺ ἐσόδων καὶ δαπανῶν τοῦ δημοσίου ἐπιβάλλει τὴν συνέχισιν καὶ τὴν ἔντασιν προσπαθείας πρὸς βαθμιαίαν ἐπίτευξιν ἀμέσου μειώσεως αὐτοῦ ὡς καὶ τῆς σταθεραῖς εἰς τὸ προσεχὲς μέλλον καλύψεως αὐτοῦ ἀποκλειστικῶς ἐκ τῶν ἰδίων πόρων τῆς οἰκονομίας.

Λέον συνεπῶς ὅπως συνεχισθῇ καὶ ἐπιταθῇ τόσον ἡ πολιτικὴ πρὸς αὔξησιν τῶν ἐσόδων καὶ πάταξιν τῆς φοροδιαφυγῆς, ὅσον καὶ ἡ πολιτικὴ τῆς αὐστηραῖς περισυλλογῆς εἰς πᾶσαν δαπάνην, ἥτις δὲν θὰ ἦτο ἀπολύτως ἀπαραίτητος διὰ τὴν ὁμαλὴν συνέχισιν τῆς κρατικῆς δράσεως, δεδομένου ὄντος ὅτι, ὡς ἔτονίσαμεν ἤδη, διὰ πᾶσαν οἰκονομίαν καὶ κατ' ἐξοχὴν διὰ τὴν ἑλληνικὴν οἰκονομίαν ἡ ἐξισορροπήσις τῶν δημοσίων οἰκονομικῶν ἀποτελεῖ βασικὴν προϋπόθεσιν τῆς σταθερότητος τοῦ νομίσματος καὶ θεμελιώδη σκοπὸν τῆς ὅλης οἰκονομικῆς πολιτικῆς.

Συναλλαγματική πολιτική — Ίσοζύγιον πληρωμών

Ἡ συναλλαγματική πολιτική, κύριον ἔχουσα καθήκον τὴν ἀναζήτησιν ὁλονὲν νέων πηγῶν καὶ μεθόδων αὐξήσεως τῶν συναλλαγματικῶν πόρων τῆς χώρας καὶ τὴν χρησιμοποίησιν αὐτῶν κατὰ τρόπον διασφαλίζοντα τὸν ἀπαραίτητον εἰς ἀγαθὰ ἐφοδιασμὸν τῆς χώρας, συνεχίσθη καὶ κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ἐπὶ τῶν αὐτῶν ὡς καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν βάσεων καὶ γενικῶν κατευθύνσεων. Αἱ προσπάθειαι οὐχ ἤττον ἐνετάθησαν τόσον διὰ τὸ ὀργανικὸν πρόβλημα τῆς ἀντιμετώπισεως τοῦ ἐτησίου ἀνοίγματος κατὰ τὴν διενέργειαν τῶν ἐξωτερικῶν πληρωμῶν τῆς χώρας ἐπέβαλλε καὶ ἐπιβάλλει μονίμως τὴν ἔντασιν τῶν συναφῶν προσπαθειῶν ὅσον καὶ διότι αἱ συναλλαγματικαὶ δυσχερεῖαι, καθ' ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὸ σκέλος τῶν ἐξωτερικῶν πληρωμῶν, ἐξειλιχθῆσαν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ προηγουμένου ἔτους ἐπὶ τὸ δυσμενέστερον.

Ὁφείλομεν ἐξ ἑτέρου νὰ διαπιστώσωμεν, ὅτι κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ἐσημειώθη ἐπὶ τὰ βελτίω ἐξέλιξις ὠρισμένου συναλλαγματικῶν πόρων, ἧτις ἂν ἐσταθεροποιεῖτο καὶ καθίστατο ἐντονωτέρα κατὰ τὸ προσεχὲς μέλλον ἢ ἀπέβαινε οὐσιώδης παράγων ἐξισορροπήσεως τοῦ συναλλαγματικοῦ ἰσοζυγίου τῆς χώρας.

Ἡ βελτίωσις αὕτη ἐπραγματοποιήθη κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος τόσον εἰς τὸν παράγοντα τῶν ἐξαγωγῶν ὅσον καὶ εἰς τὸν παράγοντα τῶν ἀδήλων πόρων. Τῶν περισσοτέρων ἐξαγωγίμων προϊόντων μας, πλὴν τῆς σουλτανίνας, αἱ ἐξαγωγαὶ εἰς φυσικὸν ὄγκον ηὔξηθησαν ἀλλὰ καὶ τινῶν ἐξ αὐτῶν αἱ διεθνεῖς τιμαὶ ἐβελτιώθησαν. Ἰδιαιτέραν σημασίαν, ἣν ὀφείλομεν νὰ τονίσωμεν, ἔχει ἡ αὐξήσις τῆς ἐξαγωγῆς μεταλλευμάτων, ὧν αἱ ἐξαχθεῖσαι κατὰ τὸ 1951 ποσότητες ἦσαν περίπου τετραπλάσιαι, τοῦ καπνοῦ κατὰ 23 % ἀνώτεροι καὶ τῆς κορινθιακῆς σταφίδος κατὰ 6 % περίπου ἀνώτεροι τῶν ἐξαγωγῶν τοῦ ἔτους 1950. Σημειοῦμεν ὡσαύτως, ὅτι κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐπετεύχθη διὰ πρώτην φορὰν ἡ ἐξαγωγή ἱκανῶν ποσοτήτων βάμβακος, ἐλπίζομεν δὲ ὅτι θέλει συνεχισθῆ καὶ αὐξηθῆ ἡ ἐξαγωγή τοῦ προϊόντος τούτου.

Ἐκ τοῦ συνόλου τῶν ἐξαγωγῶν ἀπεκτῆθησαν τελικῶς μεγαλύτεραι συναλλαγματικαὶ πρόσοδοι. Μεγαλύτερα ὅμως αὐξήσις τῶν συναλλαγματικῶν πόρων ἐκ τῶν ἐξαγωγῶν ἠὰ ἐπετυγχάνετο διὰ τῆς ἐξαγωγῆς προϊόντων ὑπὸ κατεργασμένην μορφήν. Τοῦτο ἀφορᾷ ἰδιαιτέρως εἰς τὴν ἐξαγωγὴν βιομηχανικῶν προϊόντων ἐν γένει καὶ μεταλλευμάτων, οἱ ἐκ τῶν ὁποίων συναλλαγματικοὶ πόροι οὐσιωδῶς θὰ ἐπηυξάνοντο ἂν ἐπετυγχάνετο ἡ ἐξαγωγή μεταλλευμάτων κατόπιν κατεργασίας. Ἀπὸ τῆς πλευρᾶς δὲ τῆς ἐξαγωγῆς βιομηχανικῶν προϊόντων ἄκρως εὐόωνον τυγχάνει τὸ γεγονός τῶν ληφθεῖσων προσφάτως ἐξ Ἀγγλίας παραγγελιῶν διὰ τὴν ἐξαγωγὴν βαμβακερῶν ὑφασμάτων.

Ἐκ τοῦ παράγοντος τῶν ἀδήλων πόρων βελτίωσις ἐσημειώθη κυρίως εἰς τὸ ἀποκτηθὲν ναυτιλιακὸν καὶ τουριστικὸν συναλλάγμα ἐν μικροτέρῳ δὲ ἀναλογία καὶ εἰς τὰ μεταναστευτικὰ ἐμβάσματα. Οἱ λοιποὶ ἀῆλοι πόροι δὲν παρουσιάζουσιν οὐσιώδεις μεταβολάς. Διὰ νομοθετικῶν μέτρων, διευκολυντικῶν ἰδίᾳ τῆς εἰσροῆς τοῦ ναυτιλιακοῦ συναλλάγματος, καθὼς καὶ ἄλλων διαφόρων μέτρων ἀφορῶντων εἰς τὴν αὔξησιν τῆς τουριστικῆς κινήσεως, ἡ συμβολὴ τῶν δύο τούτων πόρων ἐλπίζεται ὅτι θὰ βαίῃ αὔξουσα ἐν τῷ μέλλοντι.

Οὐχ ἦττον, παρὰ τὴν εὐνοϊκὴν ταύτην ἐξέλιξιν τῶν ἐνεργητικῶν πόρων τοῦ συναλλαγματικοῦ ἡμῶν ἰσοζυγίου, ἡ ἑλληνικὴ οἰκονομία εἶχε κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ν' ἀντιμετώπιση αὐξήσασα συναλλαγματικὰς δυσχερείας ἀπορροεῦσας : πρῶτον, ἀπὸ τὴν δυσμενῆ ἐξέλιξιν τῶν διεθνῶν τιμῶν τῶν εἰσαγομένων εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀγαθῶν καὶ δεύτερον, ἀπὸ τὸ γεγονός τῆς μειώσεως τῆς ἀμερικανικῆς βοήθειας.

Καὶ καθ' ὅσον μὲν ἀφορᾷ εἰς τὴν μείωσιν τῆς ἀμερικανικῆς βοήθειας γίνεται μνεῖα εἰς ἕτερον τμήμα τῆς παρουσίας ἐκθέσεως. Καθ' ὅσον ὅμως ἀφορᾷ εἰς τὸν ἐκ τῆς ἐξέλιξεως τῶν διεθνῶν τιμῶν δυσμενῆ παράγοντα ὀφείλομεν νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι κατὰ τὸ διαρρεῖσαν ἔτος διαπιστοῦνται ἐπίτασις τῆς δυσμενοῦς θέσεως τῆς οἰκονομίας ἀπὸ ἀπόψεως «ὄρων ἐμπορίου», ἐκδηλωθεῖσα διὰ μιᾶς περαιτέρω αὐξήσεως τῶν τιμῶν τῶν πλείστων ἐκ τῶν εἰσαγομένων εἰδῶν ἕνατι μικροτέρας σχετικῶς αὐξήσεως τῶν τιμῶν τῶν ἐξαγομένων εἰδῶν ἔναντι μικροτέρας σχετικῶς αὐξήσεως τῶν τιμῶν τῶν ἐξαγομένων ἑλληνικῶν προϊόντων.

Ἡ ἐξέλιξις αὕτη ἐπιπροσθίτει συναλλαγματικὰ βάρη καὶ ἐπαυξάνει τὴν προϋφισταμένην, ὡς ἐκ τῆς μερίστης ἑλλειμματικότητος τοῦ ἰσοζυγίου τῶν πληρωμῶν, συναλλαγματικὴν εὐπείθειαν τῆς χώρας.

Ἡ πραγματικὴ εἰκὼν τῆς συναλλαγματικῆς ἡμῶν ἐξέλιξεως, ὡς αὕτη διεμορφώθη τόσον ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς ἀσκηθείσης συναλλαγματικῆς πολιτικῆς καὶ τῶν ληφθέντων μέτρων ὅσον καὶ ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν παραγόντων, οἵτινες διαφεύγουσι τῆς ἐπεμβάσεως καὶ τοῦ ἐλέγχου τῆς νομισματικῆς καὶ συναλλαγματικῆς ἀρχῆς, ὅπως εἶναι ἡ διαμόρφωσις τῶν διεθνῶν τιμῶν ἢ αἱ τελικαὶ ἀποφάσεις ἐπὶ τοῦ ὕψους τῆς ἀμερικανικῆς βοήθειας, ἀντικατοπτρίζεται εἰς τὰ δεδομένα τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν.

Ἰδιαιτέρας βαρύτητος εἶναι ἡ πρώτη, ἐκ τῆς ἀναλύσεως καὶ συσχετίσεως τῶν κυριωτέρων αὐτοῦ στοιχείων, διαπίστωσις τῆς μεγάλης παθητικότητος τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου, ἣτις κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ἐνεφάνισε νέαν ἐπιδείνωσιν. Ἡ συνολικὴ ἀξία τῶν εἰσαγωγῶν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς συναλλαγματικῆς καὶ πάσης ἄλλης κινήσεως ἀνῆλθεν εἰς δολλ. 431,6 ἑκατομ., τῶν δὲ ἐξαγωγῶν εἰς δολλ. 101,9 ἑκατομ., προκύψαντος οὕτω ἑλλείμματος ἐκ δολλ.

329,7 ἑκατομ. Τὸ ἔλλειμμα τοῦτο ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ τοῦ 1950 (δολλ. 312,6 ἑκατομ.) εἶναι ἀνώτερον κατὰ δολλ. 17 ἑκατομ., εἶναι δὲ τὸ μεγαλύτερον σημειωθὲν κατὰ τὴν μεταπολεμικὴν περίοδον.

Τὸ ἠϋξημένον ἔλλειμμα τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου ἐμφανίζεται ὡς ἀποτέλεσμα τῆς διαθέσεως μεγαλύτερων ποσῶν συναλλάγματος δι' εἰσαγωγάς, αἵτινες συνολικῶς ἀνῆλθον ἐντὸς τοῦ ἔτους εἰς δολλ. 431,6 ἑκατομ. ἔναντι δολλ. 397,7 ἑκατομ. τοῦ 1950, ἤτοι ἦσαν ἀνώτεροι κατὰ δολλ. 34 ἑκατομμυρίων περίπου.

Ἡ διάθεσις μεγαλύτερων ποσῶν συναλλάγματος δι' εἰσαγωγάς κατὰ τὸ 1951 ὀφείλεται εἰς δύο κυρίως λόγους: πρῶτον, εἰς τὴν αὔξησιν τῶν εἰσαχθεισῶν ποσοτήτων ὠρισμένων βασικῶν εἰδῶν, ἧτις ἐπραγματοποιήθη ἰδίᾳ διὰ τῆς παροχῆς προσθέτου οἰκονομικῆς βοήθειας ἐκ δολλ. 25 ἑκατομ. χρησιμοποιηθέντων δι' εἰσαγωγῆν εἰδῶν πρὸς ἐφαρμογὴν τῆς πολιτικῆς τῶν γενικῶν διανομῶν διὰ δελτίου, καὶ δεύτερον εἰς τὴν συνεχισθεῖσαν κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος καὶ διη κατὰ τὸ πρῶτον αὐτοῦ ἔξάμηνον ἀνοδὸν τῶν τιμῶν πωλῶν ἐκ τῶν εἰσαγομένων ἐμπορευμάτων.

Πρὸς κάλυψιν τοῦ αὔξανόμενου ἔλλείμματος συνέβαλλον οὐσιωδῶς τὰ ἀποκτηθέντα μεγαλύτερα ποσὰ ἐξαγωγικοῦ συναλλάγματος ἀνεληθόντα συνολικῶς κατὰ τὸ 1951 εἰς δολλ. 101,9 ἑκατομ.

Ὡς ἐλέχθη ἤδη, ἡ διαπίστωσις τῆς αὔξεσεως, ἔστω καὶ μικρᾶς, τῆς συνολικῆς ἀξίας τῶν ἐξαγωγῶν μας εἶναι βεβαίως καθ' ὅλα εὐχάριστον καὶ ἐλπιδοφόρον γεγονός. Ὀφείλομεν ὅμως νὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι δὲν φαίνεται ἀτυχῶς, ὅτι εὐρισκόμεθα ἐγγυὲς τῆς λύσεως τοῦ θεμελιώδους τούτου προβλήματος τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας. Αἱ ἐξαγωγαί, παρὰ τὴν αὔξησιν ἣν ἐσημείωσαν, ἐξακολουθοῦν νὰ ἀντιπροσωπεύουν εἰσέτι μικρὸν ποσοστὸν τῶν εἰσαγωγῶν ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ προπολεμικόν (τῷ 1951 25,4%, ἀνευ τῶν ἐξ ἐπανορθώσεων, ἐναντι 70,5% τοῦ 1938). Ταυτοχρόνως διαπιστοῦται, ὅτι ἐνῶ σημειοῦται ποσοτικὴ καὶ κατ' ἀξίαν αὔξησις τοῦ συνόλου σχεδὸν τῶν ἐξαγωγίμων προϊόντων διὰ τὸ κύριον ἐξαγωγικόν μας προϊόν, τὸν καπνόν, ἐφ' οὗ μέγιστα στηρίζονται ἐλπίδες ἐνίσχυσεως τῆς ἐξαγωγικῆς οἰκονομίας, ἐξισορροπήσεως τοῦ ἰσοζυγίου τῶν πληρωμῶν καὶ ἐξασφαλίσεως ἀπασχολήσεως εἰς μεγάλην μερίδα τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ, παρατηρεῖται μεγάλη ὑστέρησις τόσον ἀπὸ ἀπόψεως ἀπολαμβανομένων διεθνῶν τιμῶν ὅσον καὶ ἀπὸ ἀπόψεως τοποθετήσεως εἰς τὰς ξένας ἀγοράς. Ἐφ' ὅσον δὲ τὸ καπνικὸν πρόβλημα θὰ συναντᾷ τὰς ἄς σήμερον ἀντιμετωπίζει δυσχερείας πρὸς ἐπίλυσίν του, τὸ ἰσοζύγιον τῶν πληρωμῶν τῆς χώρας θὰ στερεῖται σημαντικωτάτων πόρων.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἐν γένει ἐνίσχυσιν τῶν ἐξαγωγῶν, αὕτη συνεχίσθη

κατὰ τὸ λήξαν ἔτος διὰ τῶν και πρότερον ἐφαρμοζομένων μεθόδων, ὡς ἢ τῆς προμηδοτήσεως, ἣτις ἀφορᾷ εἰς ὀλίγα μόνον προϊόντα—καπνόν, νωπάς σταφυλάς— και τῆς ἀναγνωρίσεως ποσοστοῦ παθητικότητος, ἣτις μέθοδος ἀφορᾷ εἰς περισσότερα προϊόντα, ὧν ὁ ἀριθμὸς μάλιστα ἠϋξήθη ἐντὸς τοῦ ἔτους.

Εἶναι φανερόν, ὅτι πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς αὐξήσεως τῶν ἐξαγωγῶν δέον νὰ συγκεντρωθῶσι σύντονοι αἱ προσπάθειαι τῆς συναλλαγματικῆς και ἐμπορικῆς πολιτικῆς, διότι ἀναμφισβητήτως αἱ ἐξαγωγαὶ ἑλληνικῶν προϊόντων θὰ ἀποτελέσουν τὸν σπουδαιότερον παράγοντα καλύψεως τοῦ χαίνοντος σήμερον ἀνοίγματος τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου και τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν. Πρὸς τοῦτο ὅμως ἡ οἰκονομικὴ πολιτικὴ δέον νὰ προχωρήσῃ ἀποφασιστικῶς εἰς τὴν λύσιν τοῦ προβλήματος τῶν ἐξαγωγῶν διὰ τῆς ἐξασφαλίσεως ἀνταγωνιστικῆς ἱκανότητος εἰς τὰ ἐξαγωγίμα ἑλληνικὰ προϊόντα διὰ μέτρων ἀποσκοπούντων εἰς τὴν μείωσιν τοῦ κόστους και εἰς τὴν κατάργησιν πάσης ἀδικαιολογήτου και ὑπερβολικῆς ἐπιβαρύνσεως αὐτοῦ. Φρονοῦμεν ὅτι με τιοαύτας κατευθυντηρίους ἀρχὰς εἰς τὴν ἐξαγωγικὴν ἡμῶν πολιτικὴν, ἐμπράκτως ἐφαρμοζομένης, θὰ δικαιούμεθα νὰ τρέφωμεν βασίμους ἐλπίδας ἀναπτύξεως τοῦ παραγωγικοῦ και ἐξαγωγικοῦ ρεύματος, ὅπερ θέλει συμβάλει οὐσιωδῶς εἰς τὴν ἐξισορρόπησιν τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν.

Κατὰ τὸ ἔτος 1951 ἐπεδιώχθη και ἐπετεύχθη ἡ ἀπλοῦστευσις ἀπὸ τεχνικῆς πλευρᾶς τῆς διενεργείας τῶν μετὰ τοῦ ἔξωτερικοῦ συναλλαγῶν διὰ τῆς καταργήσεως τοῦ συστήματος ἀποδεικτικῶν συναλλάγματος. Ἡ κατάργησις αὐτοῦ ἐφηρομόσθη ἀπὸ 1ης Ἰουνίου 1951, ἀφ' ἣς ἡ ἰσοτιμία τοῦ δολλαρίου και τῆς λίρας στερλίνας πρὸς τὴν δραχμὴν καθορίσθη εἰς ἐνιαίαν τιμὴν, ἣτοι εἰς δρχ. 15.000 διὰ τὸ δολλᾶριον και εἰς 42.000 διὰ τὴν λίραν στερλίαν.

Λέον ὡσαύτως νὰ μνημονεύσωμεν τὴν οὐσιώδη μεταβολὴν, ἣτις ἔλαβε χώραν κατὰ τὸ ἐξεταζόμενον ἔτος εἰς τὸν μηχανισμόν τῆς ἐκδόσεως ἀδειῶν εἰσαγωγῆς διὰ τῆς ἀναλήψεως τοῦ ἔργου τούτου ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος. Παρὰ τὰς σοβαρὰς προσθέτους ἐπιβαρύνσεις, τὰς ὁποίας διὰ τὸ ἐκδοτικὸν ἴδρυμα συνεπάγεται ἡ διεξαγωγή τῶν ἐργασιῶν τούτων, ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος ἀπεδέχθη και τὰ νέα ταῦτα καθήκοντα με τὴν βεβαιότητα, ὅτι θὰ ἐξυπηρετήσῃ οὐσιωδῶς, ὅπως εἰς τίσας τὰς ἄλλας περιπτώσεις, τὸ γενικώτερον οἰκονομικὸν συμφέρον τῆς χώρας.

Τέλος ὀφείλομεν, πραιόνοντες τὴν διερεύνησιν τοῦ ἰσοζυγίου τῶν πληρωμῶν, νὰ ὑπομνήσωμεν, ὅτι τὸ μέγιστον μέρος τῆς ἑλλειμματικότητος αὐτοῦ ἐξακολουθεῖ καλυπτόμενον διὰ τῆς ἀμερικανικῆς βοήθειας. Καὶ κατὰ τὸ 1951 ἡ ἀμερικανικὴ βοήθεια, ἄμεσος και ἔμμεσος, ἣτις ἀπετέλεσε τὸν

κύριον ἔξισορροπητικὸν πόρον τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν, ἀνῆλθεν εἰς δολλ. 258,7 ἑκατομ. Σημειοῦμεν ὅτι κατὰ τὸ ἡμερολογιακὸν ἔτος 1950 ἐτύχουμεν βοήθειάς ἐκ δολλ. 261,7 ἑκατομ. καὶ κατὰ τὸ 1949 δολλ. 256,1 ἑκατομ. Εἶναι, ἐκ τῶν ἀριθμῶν τούτων, προφανές ὅτι ἡ ἔτησία ἐλλειμματικότης τῆς οἰκονομίας εἰς ἔξωτερικὰ συναλλάγματα παραμένει σχεδὸν ἀμετάβλητος ἐπὶ ὁλόκληρον τριετίαν εἰς τὸ τεράστιον ὕψος τῶν δολλ. 260 ἑκατομ. περίπου.

Κύριοι Μέτοχοι,

Ἐπέστη καὶ κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἡ ἑλληνικὴ οἰκονομία τὴν διεθνοῦς χαρακτήρος πίεσιν δυσμενῶν οἰκονομικῶν ἐκδηλώσεων, αἵτινες εἰς χώρας ἀσυγκρίτως ἰσχυροτέρας οἰκονομικῶς τῆς Ἑλλάδος, προεκάλεσαν γενικὰς οἰκονομικὰς καὶ νομισματικὰς διαταραχάς. Ἡ ἑλληνικὴ ὅμως οἰκονομία παρὰ τὰς ἰσχυρὰς ταύτας «πληθωρικὰς πιέσεις», ἃς ἐδέχετο κατ' ἀντίκτυπον τῆς ἐπὶ τοῦ διεθνοῦς πεδίου οἰκονομικῆς διαταραχῆς, καὶ παρὰ τὰ ἴδια αὐτῆς σοβαρώτατα ἐσωτερικὰ οἰκονομικὰ προβλήματα καὶ δι' τὴν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο σημαντικὴν μείωσιν τῆς ἀμερικανικῆς βοήθειας, ἐπέδειξεν ἀξιοσημείωτον ἀνθεκτικότητα καὶ σταθερότητα.

Ἀποτελεῖ βεβαίως γεγονός, ὅτι ἡ οἰκονομία ἐδοκιμάσθη εἰς τὰς νομισματικὰς αὐτῆς λειτουργίας καὶ ὅτι δὲν ἀπεφεύχθη πλήρως ἡ δυσμενὴς διακυμάνσις τῆς ἀγοραστικῆς ἀξίας τοῦ ἐθνικοῦ μας νομίσματος. Ἀποτελεῖ ὅμως ξέ ἴσου γεγονός, ὅτι ἡ διακυμάνσις αὕτη, μικρὰ ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς νομισματικὰς διακυμάνσεις ἄλλων χωρῶν, βαίνει πρὸς συγκράτησιν καθὼς ἐπίσης πρὸς συγκράτησιν, ἐντὸς τῶν ἐπιβαλλομένων ὑπὸ τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος ὁρίων, βαίνει καὶ τὸ μέγεθος τῆς νομισματικῆς ἡμῶν κυκλοφορίας.

Ὁφείλομεν ὡσαύτως νὰ ἐξάρωμεν τὸς ἐπιτευχθείσας ἀνωτέρας ἐπιδύσεις εἰς τὸν τομέα τῆς παραγωγικῆς δράσεως. Οἱ βασικοὶ παραγωγικοὶ κλάδοι τῆς οἰκονομίας, ἡ γεωργία καὶ ἡ βιομηχανία, οἵτινες προσδιορίζουσι καὶ τὴν κίνησιν ὅλων τῶν ἄλλων οἰκονομικῶν δραστηριοτήτων τῆς χώρας, ἀναπτυσσόμενοι συνεχῶς ὑπερέβησαν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τὰ προπολεμικὰ ἐπίπεδα, ἐξασφαλίζοντες τοιοῦτοτρόπως τὴν κάλυψιν ἐξ ἰδίων πόρων τῆς οἰκονομίας μεγάλου μέρους τῶν ἀναγκῶν τῆς χώρας.

Ἡ πιστωτικὴ πολιτικὴ, ἣτις δὲν ἔπαυσε σταθμίζουσα τὸν νομισματικὸν παράγοντα, ὑπεβοήθησε λελογισμένως τὴν ἐργώδη προσπάθειαν καὶ τὸν μόχθον τοῦ παραγωγικοῦ πληθυσμοῦ ὁλονὲν ἐντεινοντος τὰς δυνάμεις του πρὸς αὔξησιν τοῦ πραγματικοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος.

Τοιοῦτοτρόπως ἀνελάβομεν καὶ συνεχίζομεν ἀδιστάκτως τὸν ἀγῶνα κατὰ τοῦ πληθωρισμοῦ, ὅστις διαβιβρώσκει καὶ ἀνατρέπει τὰ πάντα καὶ σχέσεις

συναλλαγματικὰς καὶ σταθερότητα νομισματικὴν καὶ ἰσορροπίαν οἰκονομικὴν καὶ κοινωνικὴν, οὐδέποτε ὅμως ὁ ἀγὼν αὐτὸς διεξάγεται ἐπὶ τῇ βίσει στενῶς ἀντιπληθωρικῶν ἀρχῶν ἀνασταλτικῶν τῆς δημιουργικῆς προσπάθειας πρὸς παραγωγικὴν ἄνοδον.

Ἡ ἀπωτάτη ἐπιδίωξις τῆς πολιτικῆς ταύτης, σκοπούσης τὴν διατήρησιν τῆς νομισματικῆς σταθερότητος μὲ ταυτόχρονον πιστωτικὴν ἐνίσχυσιν τῆς παραγωγικῆς μηχανῆς, ἔσχε τὰ διαπιστούμενα ἀποτελέσματα ἀπὸ τε τῆς ἀπόψεως τῆς συγκρατήσεως τῶν νομισματικῶν διακυμάνσεων, καθ' ὃ μέτρον τοῦτο ἐξηγῆται ἐξ ἑλληνικῶν καὶ οὐχὶ διεθνῶν παραγόντων, ὡς καὶ ἀπὸ ἀπόψεως τῆς ἀναπτύξεως τῆς παραγωγικῆς δραστηριότητος τῆς Χώρας.

Διάφορον ἀτυχῶς ὄψιν παρουσιάζει ἡ ἐνατένισις τοῦ προβλήματος τῶν συναλλαγματικῶν ἡμῶν σχέσεων μετὰ τῆς ἁλλοδαπῆς.

Ἡ ἐπιτευχθεῖσα κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο μεγαλυτέρα εἰσορῆ συνἀλλάγματος ἐκ τῆς ἀξίσεως τῶν ἐξαγωγῶν καὶ τῶν ἀδήλων πόρων, ἀποτελεῖ ἀσφαλῶς μίαν ἀπὸ τὰς πλέον εὐχαρίστους καὶ εὐοίωνους διαπιστώσεις τῶν οἰκονομικῶν ἡμῶν ἐξελίξεων. Πλὴν τὸ ἀνοιγμα τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου καὶ τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν ἐξακολουθεῖ νὰ παραμένῃ εὐρύτατον παρουσιάζον παθητικότητα ἐκτάσεως, ἥτις νὰ θέτῃ τὴν ἑλληνικὴν οἰκονομίαν ἐνώπιον σοβαρωτάτου οἰκονομικοῦ προβλήματος. Τὸ πρόβλημα τοῦτο, τὸ γε νῦν ἔχον, ἀντιμετωπίζεται χάρις εἰς τὴν γενναιοφρόνως παρεχομένην ἡμῖν ἀμερικανικὴν βοήθειαν. Πλὴν ἐπιβάλλεται, ὅπως διὰ συντόνων μεθόδων καὶ μέτρων ἐπιδιωχθῆ, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ ἀνάπτυξις τῶν παραγωγικῶν δυνάμεων τῆς οἰκονομίας ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ ταχεία ἀνάπτυξις τῶν ἐξαγωγικῶν δυνατοτήτων τῆς χώρας, κατὰ τρόπον ἐξασφαλίζοντα τὴν συναλλαγματικὴν αὐτῆς ἰσορροπίαν ἐκ τῶν ἰδίων τῆς δυνάμεων. Οὐδενὸς μέτρου τείνοντος εἴτε πρὸς αὔξησιν τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς παραγωγικότητος τῆς οἰκονομίας, εἴτε πρὸς μείωσιν τοῦ κόστους τῆς παραγωγῆς, εἴτε πρὸς διεύρυνσιν τῶν ἀγορῶν τοποθετήσεως τῶν ἑλληνικῶν προϊόντων, ὀφείλομεν νὰ φεισθῶμεν.

Τὸ δημοσιονομικὸν πρόβλημα ἐξ ἄλλου ἐμφανίζεται νῦν, συνδυαζόμενον ἰδίᾳ πρὸς τὴν μείωσιν τῆς ἀμερικανικῆς βοήθειας, ἐν ὅλῃ τῇ ὀξύτητί του θέτον ἐν κινδύνῳ τὸ ἔργον τῆς ἀνασυγκροτήσεως καὶ ἀναπτύξεως τῆς χώρας.

Ἡ Ἑλλάς, ἀποῦ ἐπετέλεσε τὸ καθήκον αὐτῆς ἐπὶ τοῦ στρατιωτικοῦ πεδίου, ἤλπισε ὅτι θὰ ἠδύνατο νὰ διαθέσῃ τὴν βοήθειαν ταύτην κυρίως διὰ τὴν οἰκονομικὴν αὐτῆς ἀνασυγκρότησιν.

Ἡ ἄμυνα ὅμως τῆς χώρας καὶ ἡ διατήρησις ἐπηρεαζομένης στρατιωτικῆς δυνάμεως, ἥτις ἐξασφαλίζει ἀπὸ ἐξωτερικοῦς κινδύνους ἀπειλοῦντας αὐτὴν ταύτην τὴν ἐλευθερίαν μας καὶ θέτει τὴν Ἑλλάδα εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τῶν ἀμυνομένων διὰ τὰ παγκόσμια ἰδανικὰ ἔθνων, ἐπιβάλλει δαπάναις, αἵτι-

νες υπερβαίνουνσι τὴν οἰκονομικὴν ἀντοχὴν τῆς χώρας καὶ ἀπορροφῶσι κατ' ἀνάγκην πολὺτιμον τμήμα τῆς παρεχομένης ἀμερικανικῆς βοήθειας.

Δέον παρὰ ταῦτα νὰ προστεθῆ, ὅτι ἡ καταβληθεῖσα κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο προσπάθεια πρὸς μείωσιν τοῦ ἑλλείμματος τοῦ προϋπολογισμοῦ ἀπέδωκε ἀξιοσημείωτον ἀποτέλεσμα καθόσον ἐπέτυχε τὴν εἰς ὅλον ἐλαττωτέραν ἐπίπεδα μείωσιν τοῦ ἑλλείμματος τούτου.

Τὴν δημιουργουμένην τοιοῦτοτρόπως κατάστασιν ὀφείλομεν ν' ἀντιμετωπίσωμεν μὲ θάρρος καὶ ἀποφασιστικότητα. Ἐπιβάλλεται νὰ γίνῃ ἀπαξ ἔτι ἀναμέτρῃσι τῶν οἰκονομικῶν δυνάμεων καὶ τῆς οἰκονομικῆς ἀντοχῆς τῆς χώρας. Νὰ τεθῶσι σαφεῖς ἀντικειμενικοὶ σκοποὶ καὶ ἐπιδιώξεις. Ν' ἀνασυνταχθῶσιν οἱ ὑπολογισμοὶ καὶ νὰ προσδιορισθῆ ἑπακριβῶς ποία θὰ εἶναι ἡ συμβολὴ τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας εἰς τὴν ἐπίτευξιν οἰκονομικῆς σταθερότητος, εἰς τὴν ἐξασφάλισιν τῆς ἀμύνης τῆς χώρας, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν οἰκονομικὴν αὐτῆς ἀνασυγκρότησιν καὶ ἀνάπτυξιν, ἡτις ἀρρηκτικῶς συνυφαίνεται πρὸς τὴν πραγμάτωσιν τῶν δύο πρώτων ἐπιδιώξεων. Προϋπόθεσιν ὁμως ἀπαραίτητον διὰ τὴν ἐπίτευξιν βραχυχρονίων καὶ μακροχρονίων οἰκονομικῶν σκοπῶν ἀποτελεῖ ἡ παροχὴ ἑπαρκῶς ἐξωτερικῆς οἰκονομικῆς βοήθειας. Τὸ καθολικὸν καὶ ὑπέρτατον αἴτημα τῆς ἡρωικῆς Ἑλλάδος ἐπιδιωκούσης τὴν βιωσιμότητά της θέλει τύχει, ἀκραδάντως φρονοῦμεν τοῦτο, τῆς δεούσης κατανοήσεως ἡτις πάντοτε γενναιοφρόνως ἐπεδείχθη πρὸς ἡμᾶς τῆς μεγάλης φίλης καὶ συμμάχου χώρας τῶν Η.Π. Ἀμερικῆς.

Παρὰ τὴν πληθὺν τῶν προβλημάτων, ἐνώπιον τῶν ὁποίων ἡ χώρα ἡμῶν εὐρίσκεται, ὀφειλόμεν νὰ διατρανώσωμεν τὴν πεποίθησιν ἡμῶν διὰ τὴν ἐπιτυχῆ ἀντιμετώπισιν καὶ ὑπερνίκησιν πάσης δυσχερείας. Ἐὰν τὸ ἔθνος ἡμῶν ἀπὸ αἰῶνων ἀκολουθεῖ τὴν ὁδὸν τῶν ἀγώνων καὶ τῶν θυσιῶν, ἡ ἑλληνικὴ ψυχὴ ἔχει προικισθῆ μὲ καρτερίαν, πίστιν καὶ ἀδάμαστον θέλησιν ἐπὶ τὴν νίκην ἐπὶ παντὸς πεδίου.

Εἰς τὸν ἀγῶνα ὅτις πρόκειται ἡμῖν, ὑπὸ ποικίλας ἐκφάνσεις καὶ πρὸς παντοίας κατευθύνσεις ἐκδηλούμενον καὶ ἐπιβαλλόμενον, ἐπιφυλλάσεται μία ἐπὶ πλεόν νίκη. Τὴν ἐλευθερίαν τῆς χώρας μας ἐξασφάλισαν καὶ ἐξασφαλίζουν τὰ τέκνα της ποῦ συγκροτοῦν τὸν ἡρωϊκὸν της στρατόν. Τὴν βιωσιμότητα τοῦ οἰκονομικοῦ αὐτῆς χώρου θὰ ἐξασφαλίσῃ, μὲ τὴν βοήθειαν τῆς πολυτίμου ἀμερικανικῆς βοήθειας, ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς ἐπιστρατεύων καὶ πολλαπλασιαζὼν εἰς τὰς δυσχερεῖς στιγμὰς τὰς ἀρετὰς μὲ τὰς ὁποίας αἱ ἱστορικαὶ καὶ του παρὰδόσεις καὶ τὸ λαμπρὸν φυσικὸν του περιβάλλον τὸν ἐπροίκησαν: τὰς ἀρετὰς τῆς λιτότητος, τῆς ἐργατικότητος, τῆς ἀφοσιώσεως εἰς τὸ καθήκον καὶ τῆς ἀποδοχῆς ἀκόμη καὶ σκληρῶν μέτρων καὶ στερησῶν. Ἡ Ἑλλάς πρὸς σκοποὺς εὐγενεῖς ἀτενίζουσα, ἀκόμη καὶ ὅταν ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν

ἐπάλξεων μάχεται, οὐδέποτε ὑπολείπεται εἰς προσπαθείας οὔτε φαίνεται θυσιῶν.

Διὰ πάντας τοὺς λόγους τούτους τὸ οἰκονομικὸν ἡμῶν ἡμῶν πρόβλημα δέον νὰ ἀντιμετωπίζεται μὲ πνεῦμα λελογισμένης αἰσιοδοξίας, ἀλλὰ καὶ μὲ σαφῆ ἐπίγνωσιν τῆς ἀνάγκης ὅπως ἐντείνωμεν σύσσωμοι τὴν παραγωγικὴν μας προσπάθειαν ἐν τῇ βεβαιότητι, ὅτι δὲν θέλομεν μείνει ἀνευ βοήθειας εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ἐπιβιώσεως τῆς Ἑλλάδος.

Κύριοι Μέτοχοι,

Τὰ ἀποτελέσματα τῆς χρήσεως τοῦ ὑπὸ τὴν ὑμετέραν κρίσιν ἰσολογισμοῦ τῆς Τραπεζῆς τῆς 31ης Δεκεμβρίου 1951 ἐπέτρεψαν ὅπως προτείνωμεν ὑμῖν τὴν διάθεσιν ἐκ τῶν καθαρῶν κερδῶν τοῦ ἔτους τούτου ἀνεληθόντων εἰς δρχ. 2.579.258.010 πρὸς δρχ. 2.400 ἑκατομ. πρὸς πληρωμὴν μερίσματος πρὸς 4% ἐπὶ κεφαλαίου δρχ. 60 δισεκ. συμφώνως πρὸς τὸ ἀρθρον 71 τοῦ Καταστατικοῦ τῆς Τραπεζῆς ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ Ν. Διατάγματος τῆς 29.10.1949. Τὸ ἀπομένον καθαρὸν ἀδιάθετον ὑπόλοιπον ἀνερχόμενον εἰς τὸ πρὸς τῶν δρχ. 77.490.010 μεταφέρεται εἰς νέον.

Τὰ ἀκαθάριστα κέρδη τῆς Τραπεζῆς ἀνήλθον κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο εἰς ὑψηλότερον ἐπίπεδον, ἀλλὰ καὶ αἱ δαπάναι τῆς Τραπεζῆς ἠκολούθησαν τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν. Ἡ αὐξησις τῶν δαπανῶν ὀφείλεται κυρίως εἰς τὴν πραγματοποιηθεῖσαν ἀναπροσαρμογὴν τῶν ἀποδοχῶν τῶν ὑπαλλήλων, ἡτις ἐκρίθη ὡς ἐπιβεβλημένη καὶ ἀπαραίτητος. Ὡσαύτως τὸ ἐπίπεδον τῶν γενικῶν ἐξόδων τῆς Τραπεζῆς ἐξακολουθεῖ παραμένον ὑψηλόν, λόγῳ κυρίως τῆς ἀνάγκης εἰς ἣν εὐρίσκεται τὸ Ἐκδοτικὸν Ἰδρυμα ὅπως συμμετέχη εἰς εὐρείαν κλίμακα εἰς εἰσφορὰς ὑπὲρ κοινωνικῶν, φιλανθρωπικῶν καὶ ἐθνικῶν σκοπῶν. Τὸ Γενικὸν Συμβούλιον τῆς Τραπεζῆς ἐθεώρησεν ἐπιβεβλημένον ὅπως μὴ ἀποστῇ καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τῆς πολιτικῆς ταύτης, δεδομένου ὄντος ὅτι ἡ οἰκονομία ἡμῶν δὲν ἔχει εἰσέτι ἀποκατασταθῆ, πλείστοι δὲ κοινωνικοοικονομικαὶ ἀνάγκαι αἵτινες φέρουσι ἐπιτακτικὸν χαρακτήρα ἱκανοποιοῦνται ἐν τινι μέτρῳ διὰ τοῦ συστήματος τῶν εἰσφορῶν καὶ ἐράνων εἰς ἃς ἡτὰ ἦτο πρέπον ὅπως συμμετέχη καὶ τὸ Ἐκδοτικὸν Ἰδρυμα.

Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἡ δραστηριότης τῆς Τραπεζῆς ἐπεξετάθη εἰς ὅλον ἐν εὐρύτερα ὅρια. Ἐν τῇ ἀσκήσει τῆς λειτουργίας τοῦ ἐκδοτικοῦ προνομίου ἡ Τράπεζα εὐρίσκεται πάντοτε ἐν στενωπότητι ἐπαφῇ μετὰ τῆς Νομισματικῆς Ἐπιτροπῆς ἀπαβῆσα ἀποφασιστικῶν καὶ κύριον ὄργανον ἐν τῇ καταβαλλομένη προσπαθείᾳ πρὸς οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν.